

ІНШИЙ

Оксана ЛУЦЕВСЬКА

ДІМ

В идавництво С тарого Л ева

Оксана Луцевська

Інший дім

*Це хатка, яку збудував собі Джсек.
Це сад і город,
а це — сонях, як сонце,
Який заглядає до Джсека в віконце,
до хатки, яку збудував собі Джсек...*

*«Хатка, яку збудував собі Джсек» (Переспів з англійської І.
Малковича та Ю. Андруховича)*

Наше майбутнє розпочалося з кінця. Точніше, з новин про кінець світу. Може, я б і не звернула на них уваги того дня, якби не мій брат... Перед початком баскетбольного матчу Артем хвилювався. Сперся на диван і натискав кнопки пульта, перемикаючи канал за каналом. Якщо натрапляв на щось цікаве, зависав на хвилину — і знову продовжував тицяти пальцем.

Сидячи на підлозі, я стурбовано спостерігала за ним. Батько лежав на дивані, закинувши ногу на ногу. Він, як завжди, начепив старі пожовклі окуляри й блукав своїми теж збляклими очима по сторінці газети «Пропоную роботу».

Час до часу батько поринав у сон. Окуляри поволі зсувалися, і якби не горбик на його величезному носі, то вони б давно впали й розбилися. Чи поламалися б їхні заяложені коричневі дужки.

Перемикнувши на 5-й канал, Артем застиг.

Показували одну з вулиць Нью-Йорка. На велетах-будівлях висіли плакати відомих американських мюзиклів і шоу. Мій погляд вихопив одну з афіш. На ній намальовано продовгувате обличчя в масці та яскраво-червона троянда. Це був «Привид опери». Наша мама якось ходила на той мюзикл.

— Он, — батько розплющив очі й підвів голову, — он ваш Нью...

Ми його не слухали, бо прикипіли очима до ведучої. Батько теж уп'явся в екран, не продовживши своїх нарікань.

— Черговий «кінець світу» має настати за західно-американським часом о 10-тій вечора, у Києві на той час буде 5-та ранку неділі. Цю годину й день вирахував вісімдесятидев'ятирічний Гарольд Кемпінг. Він стверджує, що по всій землі почнуться землетруси. Два відсотки жителів планети, за його теорією, відразу потраплять на той світ...

Ми з Артемом Perezирнулися. Зі зморщечок на його чолі я зрозуміла, що він, як і я, теж нічого не втямив.

«Але ж ми збираємося...» — спиною пробігли мурашки.

Я знову глянула на Артема. Він — на мене.

— Кінець світу? — батько звів густі брови, обсмикнув вицвілу сірувату футболку, підвівся. Почовгав до кухні й зашарудів газетою.

Репортажу я далі не слухала. Мені так стукало в скронях, що я не могла зрозуміти жодного слова. Тільки картинки блимали перед очима: жовті таксі, перехожі, білборди на дорогах з написами про кінець світу... Якісь люди щось голосно говорили в мікрофони, які їм підставляли журналісти...

Батько повернувся, поклав газету, смикнув футболку й присів біля Артема.

— Такого не буває... — долинали до мене уривки фраз. — У того проповідника не всі вдома...

— Мабуть, — додав батько.

«Не всі вдома?» — повторила я подумки.

Батьків басистий голос змусив мене оговтатися. Я ще раз прикипіла очима до миготіння картинок: люди з транспарантами, натовпи на вулицях, автівка за автівкою... Над величезними будівлями купчилися сірі хмари.

— Багато людей вірить, що землетруси на Гаїті, у Новій Зеландії та в Японії — це початок кінця...

— Що вони мелють? Сміття, а не новини! Лише паніку нагнітають, аби народ не думав про підвищення цін! — сказав батько. — А що там на Інтері, Тьомо?

Артем подав батькові пульт. Батько натиснув кнопку. Ведуча новин швидко торохкотіла:

— ...вже передбачав кінець світу в 94-ому році...

— Та, — нарешті озвався Артем, — а що було в 94-ому?

Батько ще більше насупився. Знову смикнув футболку. Поправив окуляри. Почухав чорну з ранньою сивиною борідку.

— У 94-ому, у 94-ому... ми з вашою матір'ю готувалися до весілля, — нарешті відповів батько, не дивлячись на Артема. — Ага, точно. От що було в 94-ому...

Він натиснув на кнопку пульта: Новий канал, М1, MTV, ТРК...

— Ти нічого такого не пам'ятаєш? — знову запитав Артем.

— Якого такого? Кінця світу? — батько криво усміхнувся. — Ні.

— Зовсім?

— Так.

— Як це, так? Якщо тоді була така ж паніка, як оце зараз...

— Паніки не було, Тьомо. Ми з вашою матір'ю готувалися до весілля. Ясно? Я ж сказав уже.

— Так, — Артем відвернувся.

Я не витримала й кинулася до комп'ютера. Увімкнула скайп. Дарма — Аппа в мережі не було.

— Полю, — кинув Артем, зазираючи в кімнату, — я запізнюся. Йдеш?

— Слухай, цей кі... — я затнулася, — кінець сві... — мені бракувало повітря вимовити це слово. — Ти в це віриш? Віриш?

— Це дурниці, Полю, — тихо сказав Артем. — Ну, ти жчула, така маячня вже була. І всі лишилися живі-здорові. Кінець світу, Полю, — мені здавалося, що він навмисне бадьориться, — настане, якщо я не прийду на гру, — він ступив до коридору. — Ти кроси взуваєш, Полю? Полюууу! — Артем уже зав'язував шнурівки, а я досі зазірала в біле з блакитними обідками віконце скайпу так, наче звідти мені назустріч мала виглянути Аппа.

— Може, на телефон дзенькнути? — не втрималася я, вимикаючи комп'ютер.

— Поль, — Артем починав сердитися. — Я йду, окей? Ти або виходь зі мною, або лишайся.

Артем мав рацію: на гру запізнюватися не можна. Правила є правила. До того ж Артем — зірка команди «Бурі ведмеді». Усі хлопці нашої школи його поважали, а дівчата мріяли зустрічатися з ним. Скільки разів бувало, Артема обступали захоплені фанатки в черзі по автограф і не давали й кроку ступити. Та, на моє щастя, Арчі — Артему Чижу, моєму старшому братові, — ніхто з фанатичних прихильниць не подобався. Кому-кому, а мені це було відомо. Він завжди ділився зі мною своїми думками, тривогами, хвилюваннями.

Я була його оберегом на всіх іграх. Брат казав, що моя присутність сприяла його успіху, притягувала виграш. Ну, от і виходило, що мене, як і будь-якого талісмана, Арчі ніколи не лишав вдома під час гри. Принципово.

На всі матчі я ходила разом із ним і займала своє почесне місце в перших рядах зали. Так, щоб Артем міг мене бачити хоча б краєм ока. Коли йому вдавалося закинути м'яча до кільця суперника, він підморгував мені. Якщо завдяки Артему суперник промазував, і м'яч летів повз корзину, Артем поглядав на мене й морщив чоло. В очах його стрибали бісики. Без перебільшення скажу, що програвати їхній команді майже не доводилося, і, думаю, що це передусім завдяки моєму Артему, Тьомі, Арчі, Арчику. Хоча в команді «Бурих ведмедів» не тільки мій Артем, звісно. Усього семеро гравців, і всі вони справді круті.

— Може, ти йди, а я потім прийду, трохи припізнюся? — я ладна була вперше в житті не піти з Артемом, щоб таки спробувати викликати Аппа.

— Що я можу сказати? — Артем скорчив гримасу й вийшов у під'їзд. — Роби, як знаєш.

Я зиркнула на батька — його очі блукали сторінкою газети «Пропоную роботу». Він то

нервово смикав футболку, то потирав лискучу лисину.

І так весь вечір?

Мені не хотілося залишатися з ним наодинці.

Артем мав рацію: я вийшла за братом.

К-і-н-е-ц-ь с-в-і-т-у! Дурниці!

Такого просто за жодною логікою трапитися не може. Скажімо, якби Земля зіткнулася з гігантським астероїдом, тоді ми навіть і не відчули б, що настав кінець світу. Але такого не станеться. А отже, ніякого кінця світу не буде. Я читав колись на якомусь сайті, що вчені, досліджуючи нашу галактику, довели: всі ці пророкування про кінець світу — суцільна маячня.

Але ж на Поліні лица немає.

Як зробити, щоб вона в це не вірила?

Чого я тільки смикався з тими новинами? Це ж треба! Попереду битва з «Чорними орлами», а в нас із Полею «кінець світу»!

Кінець світу?

Мені не хочеться розмовляти з Полею. Коли бачу її насуплене чоло, то розумію, що з мене нікудишній брат.

Але чим я можу зарадити в такій ситуації?

Гравцеві перед грою треба сфокусуватися... А як мені сфокусуватися, коли Полька виглядає так, наче щойно проковтнула якусь гидоту?

Кінець світу?

І як за таких умов сказати Полі про?.. Я ж планував зізнатися... Що тепер?

Ні, краще промовчати.

Сьогодні краще про це не розмовляти. Краще не чіпати Польки взагалі.

Сфокусуватися на грі.

Сфокусуватися на грі.

Сфокусуватися на грі.

Не забути крикнути водію маршрутки, щоб зупинився біля школи.

Кінець світу?

Маячня. Дурниці.

Кіоск, кіоск, кіоск... Супермаркет... Сфокусуватися... На грі. Сфокусуватися...

Сто пудів, таки краще грати на своєму майданчику.

Добиратися на гру маршрутками — це витратити енергію гравця.

— Біля супермаркету! Зупиніться, будь ласка!

Спочатку на майданчик вийшов Жека, потім Федот, за ними — Артем. Публіка аплодувала. Переді мною сидів тато мого однокласника. Чоловік — справжній фанат. Свистить так, як Соловей-Розбійник, але при тому його бридка слина розлітається бризками навсібіч. Бррррррр! Скільки разів я зарікалася не сідати поблизу цього психа. Ні, я поважаю людей, які захоплюються спортом. Я й сама — фанат свого брата. Разом із ним ми не раз фанатили від гри Мо Вільямса. Артем постійно слідкує за виступами клубу «Лос-Анджелес Кліпперс», і я теж. Але щоб уже так фанатити... Бррррр!

Під час гри мені не раз здавалося, що чоловікові-фанату ставало погано, аж так він червонів, горланячи. Я смикалася коли він підстрибував і вищав. Дядечко скаженів не на жарт.

Ні, скажіть, чого верещати на самому початку?

Він знову вигукнув, і я заплющила очі: в голові розрослося велике чорне коло. Ні, квадрат, чорний квадрат. Як на картині Казимира Малевича, яку колись показувала мама в одній із книжок про мистецтво. Не знаю, скільки я так просиділа, але це було вперше, коли я не слідувала за грою.

До мене долинав звук ударів м'яча, особливий, баскетбольний — з виляском, тупіт гравців, поодинокі викрики вболівальників, але я кудись наче випала. Повіки заплющувалися, в голові все плуталося, мішалось, роїлося...

Чорний квадрат переростав у коло, хрест, трикутник, і знов у квадрат. Не знаю, як називається такий стан. На думку недоречно спало слово «нірвана», але «нірвана» означає перехід у стан спокою. А я відчувала лише нервові напруження. Якщо й переходила кудись, то хіба до безкінечної тривоги. Складалось враження, що голова за мить вибухне мільйонами чорних квадратиків, кіл, хрестиків, трикутників. Гру зупинять, викличуть швидку, і всі дізнаються, що в сестри Арчі поїхав дах.

Я проводжала Артема розгубленим поглядом, не могла зосередитися. Він вів м'яча, наче в уповільненій зйомці. Арчі високо підстрибнув. Кинув м'яча. Гігантська гумова помаранча потрапила в кошик.

— Бенк шот, Арчі! — крикнув чоловік. — Бенк шот! — його слина полетіла мені в обличчя.

Я оговталася.

— Молодчина, Артем! Арчі, порви їх!

— Наш пацан, Арчі!

М'яч з виляском відбився від підлоги. Я немов склалася до купи й тепер чекала, що Артем подивиться на мене і, як завжди, підморгне.

— Єеєє! Єеєє! Єеєє! — завищала білява дівчина з команди підтримки, і раптом Артем... підморгнув їй, а потому перехопив м'яча з рук суперника й став рухатися по колу.

Я сиділа на стільчику так, наче мене викликали до кабінету директора. Довкола мене вчителі, батьки, завуч і власне директор. А я щось таке накоїла, що їм усім за мене соромно. Усі червоніють. І я теж.

Артем підморгнув дівчині?! Не мені? Як це розуміти?

Хто його талісман? Хто його оберіг? Не я?

Артем підморгнув білявці.

Чорні квадрати в моїй голові вдарялися один об одного своїми гострими кутиками. Я бачила, як Арчі доводив м'яча до кошика суперників. Знову уповільнювалися рухи. Останні секунди першого тайму добігали кінця.

— Арчі, ти крутий! — білявка в коротких чорних шортах ледь не вискочила на майданчик. Я

бачила, як вона звела тонкі руки й сяйнула рожевою кофтиною в блискітках.

«Аліна? Капітан групи підтримки? Аліна?!»

— Арчику-у-у-уу-уу-у-у-у, — зно ву задзвенів її тонкий голос і влучив у кошик разом з м'ячем.

Артем удруге підморгнув їй.

«Арчику?» — у мене рвалося серце.

Остання секунда — команда «Бурих ведмедів» вела. Чоловік-фанатик галасував і оббризкував усіх довкола рідиною зі свого рота.

«Арчикуууу!» — ще раз немов шмагнуло мене по щоці Алініне вищання, і я не стала більше чекати, схопила свого наплічника й почала продиратися крізь натовп, наступаючи на ноги глядачам. Я проривалася уперед: до дверей, на вулицю. Більше не хотіла бути присутньою там, де моєї присутності не чекали.

Я летіла, нічого не бачачи перед собою. Згодом трохи вповільнила крок. Озирнулася, не розуміючи, де я. Хоч як добре знаю наш район, та на Троєщині загубитися дуже просто. Особливо коли нові будівлі щодень ростуть, немов гриби після дощу. Магазины, супермаркети, ресторани, бари, забігайлівки, аптеки, банки, заправки... А я досі майже не їжджу Києвом сама. Подумати лишень — я прожила тут цілих десять років! А навіть своєї Троєщини не знаю. Запитайте мене про моє місто, і я назву Майдан Незалежності, Контрактову площу, Андріївський узвіз, кілька кінотеатрів, бібліотеку, базари та магазини. І все. Моя школа за десять хвилин ходи від нашого будинку. До супермаркетів чи крамниць можна дістатися протоптаними двороровими стежками. Ні, звичайно, я знаю, як потрапити до «Золотих воріт» чи на «Хрещатик», тут і мови не може бути... Але це тому, що туди дістатися часом простіше, ніж виплутатися з якогось далекого закутку нашої Троєщини.

Надворі сутеніло. Я стояла біля газетного кіоску й віддихувалася.

«Арчикуууу...» — досі тенькало мені у вухах. Взяти себе в руки... Взяти себе в руки...

Мільйони дрібних квадратиків у моїй голові поволі склалися в один великий. Я прийшла до тями.

— Куди далі? Де тут маршрутки до нашої зупинки?

Це ж треба: я зовсім не стежила за дорогою, коли ми їхали до цієї школи. От розтелепа! Але нащо було стежити? По-перше, я ніколи не поверталася з гри без Артема. Ніколи-ніколи. По-друге, ніде правди діти, я таки роззява. От тільки згадати, скільки разів узимку я губила рукавиці та шалики. То я забувала їх в автобусі, то в метро. Та що там рукавички й шалики! Були два куди гірші випадки: перший раз я залишила паспорт у банку, коли отримувала грошовий переказ від мами. Удруге я залишила знову ж таки паспорт у Міжрегіональному центрі видачі паспортів, аж у Бортничах. Тобто на radoцях, що наші з Артемом паспорти готові, я почала стрибати й вішатися братові на шию, і замість того, щоб вкинути паспорти в папку з документами, а потім в наплічник, я нашвидкуруч сховала папку, і ми побігли на автобус. Коли ми їхали, Артем попросив ще раз глянути на своє фото в паспорті. Його вкотре цікавило, чи він був схожим на Дірка Новіцьки. Примружившись, я уважно змряла поглядом Артема й сказала:

— Є щось. Волосся таке саме жовто-біле. Ніс із горбиком, але радше не як у Новіцьки, а як у Баби Яги, — я була в добромуморі.

— Чи в батька? — кивнув він.

— Так.

— Ні краплі не схожий на Новіцьки?

— Схожий, схожий, — я хотіла підтримати його. — Просто викапаний. Ну, хіба ти в Україні, а він у Німеччині... Але ти дуже схожий на нього. Може, навіть і за НБА ти зіграєш, але... — я хотіла здаватися дотепною.

— Та проїхали, — засміявся брат.

— Арчі, а що, ніхто з українців досі не грав за НБА?

— Ти що? Грали!

— Грали? Брешеш?

— Грали, кажу. Медведенко за «Лос-Анджелес Лейкерс», Фесенко за «Юта Джаз»...

Називати далі?

— Ні, — я затнулася. — Не треба. Вірю. Грали.

Справді, це було несерйозно. Сестра Арчі не те, що абсолютний профан, але ще й неуважна розтелепа. В одне вухо влетіло, в друге вилетіло. Адже Артем це все мені колись уже казав. Щоб не пекти раків, я міркувала вголос:

— Я думаю, що в тебе, Арчику, є всі шанси показати себе там. Не дарма ж мама казала, що віддасть тебе до ком...

— Знаєш, — перебив Артем, — це звичайно, може, й круто. Але мені якось трохи... — він говорив голосно й надто чітко, і я дивилася на його кадик, що рухався вгору-вниз. Так завжди трапляється, коли Артем говорить дуже старанно. — Мені, Полю, хотілося б, щоб «Бурі ведмеді» показали себе не там. Не в Америці. В усьому світі, Полю! — він вигукнув це так, що його кадик підскочив, як баскетбольний м'яч.

— Як гравці НБА?

— Не знаю, мабуть, — стенив він плечима, заспокоюючись.

— Ну, Арчику, у тебе є всі шанси, ось ми полетимо... — я відкрила папку із документами, але паспортів там не було. — Ззабула... — процідила крізь зуби.

— Що забула? Куди летимо? — він хотів пожартувати.

— Паспорти забула, Тьомо.

— Де?

— На столі!

— Полько! — він викрикнув. — Полько, ти що? Ти зовсім?.. Ти що?.. — тепер я вже бачила тільки його кадик. — А якщо хтось їх стирить?

— То що робити-и-и-и-и? — проскімлила я.

Артем схопив мене за руку своєю величезною «баскетбольною» долонею. Незабаром ми впіймали іншого автобуса й повернулися до Міжрегіонального центру. Артем біг до дверей, а я волоклася за ним, почувавши себе щеням, яке двічі наробило шкоди на килим.

— Обід! — крикнув він, його кадик знову підскочив. — От, йо... Обід.

— Коли?

— Коли, коли?! Зараз!..

Ми сиділи на бордюрі. Чого я тільки не вислухала! Біля брата я була, як ліліпут у країні велетнів. Його зріст 185 сантиметрів, мій — 152. Отож, я тільки й бачила, що його кадик, який ходором ходив від емоцій.

— Ну ти даєш, ну ти даєш... — не вгавав Арчі.

Він — класний друг і брат, але часом стає занудою, як наш батько. Часом надто нервується. Теж як тато.

Історія з паспортами завершилася щасливо. Ми їх забрали відразу по обіді.

Якби ще так само щасливо завершилася моя дорога додому з невідомої частини Тросьцини у відому, бо стояти розгублено під дахом кіоску мені було не те що ніяково, а просто страшно.

Початок поєдинку складався невдало для «Чорних орлів». А кінець для нас. Ми вели в рахунку. Доки я краєм ока не помітив порожнього місця там, де мала б сидіти Полька. Де вона?

Мене як громом ударило: я ж ні разу не глянув у залу, не підморгнув Полі, не скорчив їй гримасу!

Полько?!

До кінця гри залишалось кілька хвилин. Я чув, як наші навіжені фанати галасували й тупотіли ногами.

— Жека, покажи їм!

— Арчі, зроби «Орлів»!

— Федот, веди!

— Арчі, гоп, гоп, гоп — пішов!

Я перехопив м'яча, почув виск Аліни, і мене це запалило, я став прориватися крізь коло «Чорних орлів», замахнувся...

— Арчі, жми!

«Полю?»

Я летів по підлозі. Я промазав. Рахунок зрівнявся.

Я бачив кросівки пацанів, чув їхнє тонке в'їдливе сковзання просто біля моїх вух. Мене хтось смикнув. Я не довго лежав. Оголосили перерву й потому заміну. Я сидів на стільці й розтирав забиту руку. На мене раз у раз оглядалася Аліна. Це було приємне відчуття. У грудях ставало тепло. Я ніяковів, відвертався, озирався залом, шукаючи очима Полю. І знову повертався й зустрічався поглядом з Аліною.

Ми продули: 55 — 53. Наші фанати незадоволено розходилися. «Чорні орли» тріумфували.

У натовпі чулося моє прізвисько. Було зрозуміло, кого винуватили в поразці. Проте один із уболівальників підійшов мене підтримати.

— Тримайся, мен, — кинув він і потис мені руку. — Ти, мен, крутий, але сьогодні... Та нічо', мен, ти ще їм даси.

Його співчуття мене роздратувало, а не підбадьорило.

Відразу після гри до мене підійшли дівчата зі шкільної газети, наші місцеві кореспонденти. Висока й середня на зріст, руда. Перша клацнула на телефон мою незадоволену фізіономію. Друга почала ставити якісь дурнуваті запитання. Що, питала вона, на мою думку, могло вплинути на негативні результати гри.

— Говори сюди, Арчі, — показувала на телефон.

Мені хотілося її послати подалі. Та якби я так зробив, то наступного дня мене зустрічав би на порозі школи сам директор. Мені й так доволі часто від нього перепало: промивав мені мізки через те, що він колись вчився на фізрука.

— Що вплинуло на програш «Бурих ведмедів»? — кореспондентка не вгавала. — Що стало на шляху до перемоги?

— Ну, мабуть, новий майданчик, чи може... — я шукав слів, хоча на язика вертілися самі грубощі.

— То що? Арчі? — шипіла вона.

— Не знаю, — зам'явся я. — Не знаю... — хоча мені раптом дуже захотілося сказати, що то Польчина провина. Адже вона — мій талісман!

Моя поразка — Польчина вина!

Що її вкусило?

Де вона, та Полька?

Мабуть, чекала на мене в коридорі. Ні, я їй скажу, що так не робиться! Дуреписько! А щоб його... Мала коза!

Та рятувало одне: неподалік стояла Аліна, і мені не хотілося аж так кипіти. Перед Аліною треба триматися. А от Полька своє відгребе! Хай-но я тільки вийду з цієї зали! Хто так робить? Сама про НБА торохкотить, а потім підставляє мене...

Коли нарешті навіжені кореспондентки забралися геть, до мене підійшла Аліна. Я спробував усміхнутися, вдати, що все окей.

— Арчі, не парся, — сказала вона, її зелені очі засяяли, як блискітки на її кофті.

— Ну його, — я махнув рукою. — Що вже про це?

— Ти поспішаєш? — трохи зашарілася вона.

— Нннн... нііі, — мені знову стало ніяково. — А що? — я планував знайти сестру й не знав, як Аліні про це сказати. Не хотів, аби вона зараз же сказала «па» й пішла додому з кимось із наших, наприклад, із Федотом. Та понад усе в такій ситуації я не хотів, щоб вона вважала, що я няньчуся зі своєю малою.

— Я думала, — Аліна підійшла до мене, — може, ми подивимося щось разом? Ти любиш кіно? У мене є кілька нових дисків.

— Питаєш!

— Я живу неподалік, — сказала вона. — Мої батьки сьогодні не вдома. То що?

Аліна мене запрошувала?

Мене?

Як я міг їй відмовити?

Йти до Аліни додому?

— Зараз, пару сек, — я підійняв вказівний палець. — Ти зачекаєш?

— Так, я поки піду переодягнуся, — відповіла Аліна, усмішка грала на її обличчі.

— Супер!

Я вийшов у коридор. Роззирнувся.

— Полько! — гукнув я. — Поль!

Я позаглядав усюди, вийшов на вулицю, гукнув. Полі не було. Я стояв ні в сих, ні в тих.

— То що? — почув із-за спини.

Аліна з'явилася в дверях, вже перевдягнена в куртку і джинси.

— Йдемо?

Я вагався. Що ж робити з Полькою? Куди вона поділася? Зрештою, я вирішив, що вона не дитина і спокійно може дістатися додому без мене... напевно, саме так вона й зробила. Чого б ні?

— Арчі?.. — Аліна знітилася. Кутики її вуст опустилися. — То йдемо до мене?

Поглянувши на її розгубленість, я махнув рукою, мовляв, ну тебе, Полько. Не зараз!

— Йдемо! Йдемо, я в роздягалку — і назад. Чекай тут.

Коли я увійшов, Федот вовком глянув на мене. Я добре знав, що йому подобалася Аліна. Але вона вибрала мене.

Жека простягнув свою п'ятірню.

— Прорвемося, друже, — сказав він, бо Жека розумів, що нашу поразку я зарахував собі.

Жека — ще той пацан. З ним можна розробляти будь-яку стратегію. Федот теж нічого, але між нами стоїть Аліна. Тому в грі ми — команда, а в реалі — суперники.

Через хвилин десять я йшов з Аліною до неї додому. Ось вона. Її долоня майже біля моєї... Її плече близько-близько... Що мені робити — взяти її за руку? Чи краще покласти їй свою на плече? Обійняти?

Але як? Що вона подумає? Ні, краще стриматися. Чи все ж таки варто?

Я дивився на свою грубезну руку, на тендітну дівчину поруч і думав, що коли доторкнуся до неї, її тонке плече, розкришиться мов порцеляна.

Я не знав, що я почував до Аліни. Здавалося, при ній із «бурого ведмедя» я перетворювався на боязке ведмежа, на незграбного Балу, який топтався довкола її постаті, ніби циркач-новачок.

Торкнутися її чи ні?

Аліна щось розказувала про фільми, які вона припасла. Просила мене обрати. А я почувався так, наче в моїй голові щось перемкнулося, і блискітки її кофтини, яка виглядала з-під куртки, зовсім засліпили мені очі.

Я вирішила запитати когось про автобусну зупинку.

Озирнулася — на вулиці пусто.

Куди ж іти?

Я зазирнула за кіоск.

Вдалині світилося. Ага, якщо я пройдуся по цій вуличці, то дійду до супермаркету, саме там, де ми виходили.

Я подалася навпростець. Знову через двір. Краєм ока помітила двох хлопців, які сиділи на лавці й лузали насіння. Один був товстим і широкоплечим, мав темне волосся й великі щоки. Інший — середнячок. Білобрисий і червонощокий. Вони дивилися на мене, проводжали очима.

Що їм треба?

Я пришвидшила ходу, прошмигнула біля них. Спиною відчувала їхні погляди.

Невдовзі я вже стояла біля супермаркету. Але це був зовсім інший магазин. Не той, біля якого ми з Артемом виходили. Уздовж нього стовбичили галасливі жінки, продаючи зелень, домашню консервацію, якісь інші продукти.

— Скажіть, будь ласка, як проїхати до моста, що на Градинській? — підійшла я до однієї.

— На Радунській?

— На Градинській!

— Це там, де Радунська? — жінки переглянулися.

— Майже. Дуже близько, але автобус інший, — сказала я.

— Тоді тобі треба через той двір, там пройдеш кілька кіосків, а потім — направо.

«Розтелепа, роззява, гава... Як же можна бути такою неухважною?» — картала я себе, бо мені знову треба було пройти повз тих двох.

— Ей, чюєш, ти! — озвався один з них. — Маєш бабки?

Моє серце підскочило аж до горла.

Що їм треба? Що їм треба?

— Ей, чюєш? — гукнув інший голос. Трохи грубіший. Хтось із двох гучно сплюнув.

Мені стало важко дихати. Що їм треба? Я підтюпцем подалася вперед. Боялася озиратися.

Майже стемніло.

Я не реагувала, вдавала глухоніму. Вони ж наступали на п'яти.

«Тьомо, де ти?»

— Чюєш, ти, глухаріха! — знову почула за спиною.

Мені хотілося бігти.

Бігти!

Бігти!

Чого вони причепилися до мене?

Я глибоко вдихнула. Видихнула. І кинулася щодуху протоптаною між будинками стежкою. Але трапилося саме те, що я й передчувала: здоровані кинулися за мною.

«Мамочко! Арчику! Мамо! Артеме!» — хотілося викрикнути, але мені не вистачало повітря, в грудях тиснуло.

Перед очима попливло, наче ті двоє кинули в мене каменем і влучили в голову. Хоча нічим вони не кидали насправді. Просто я відчула, як хтось із них стусонув мене у спину. Поштовх був сильним, та я не впала. Я ще бігла.

— Відчепіться! — крикнула. — Йдіть геть!

Один із хлопців схопив мене за плече. Вирвавшись, я метнулася стежкою до кіоску. Той був

зачинений.

— Відчепіться! Чого ви від мене хочете? Відваліть!

Нижчий налетів просто на мене. Він різко штовхнув мене обома руками, і я боляче вдарилася лобом об кіоск.

— Ти здурів! Що ти робиш? — верескнула я й відчула, як гаряча цівочка побігла з носа.

«Невже кров?»

Я втерлася рукою. Так, на пальцях червоніла кров.

Я завжди боялася крові. Врізавши пальця, біліла й відверталася, поки Артем ліпив мені пластир на ранку. Не могла навіть зиркнути на те місце... Якщо в кіно показували якусь бійку, я заплющувала очі...

Відвернутися від цих двох я не могла. Це було далеко не кіно.

У голові знову запаморочилося, усе завертілося, я хотіла бігти, але ноги не слухалися. Ще мить — і впаду. Я безсило сперлася обома руками на залізну стінку кіоску.

— Чюєш ти, дура, не жмися, — другий різко смикнув мене за плече. — Гані сюда бабки!

— У мене немає грошей... Хлопці, у мене немає грошей! — заскімила я. — Немає, ось, — я вивертала по черзі кишені джинсів, куртки, светра... — Ось, ось...

Я хотіла, щоб вони швидше мені повірили, розвернулися й пішли геть. Я казала правду: у мене не було грошей. Кілька гривень на проїзд — ото й усе.

— Бабло давай! Чюєш, як бреше? — гаркнув товстіший. Його обличчя пашіло. — Немає грошей...

— Зачем ти в магазин ішла, дура? — раптом дав мені стусана інший. — Не жмися! — я відлетіла від залізної стіни просто до рук товстішого хлопця. — Давай сюда бабки!..

Мені хотілося заверещати, щоб мене хтось почув і врятував. Адже там, на вулиці, там, де ліхтарі, хтось мав би бути.

Мені не вистачало повітря.

— Хлопці, я... .. Хлопці, в мене... немає...

— На магазин, тіпа, бабки є, — сказав нижчий. — А нам немає!

— Так-так, — задихалася я. — Та-ак.

— Шо, жмешся? Для друзей бабла жалко, га? — підтримав його товстіший і штовхнув мене на нижчого. — Не жмися, чуєш?

Вони по черзі штовхали мене, немов іграшку.

Світ хитався. Туди-сюди.

В голові промайнув ролик з новин про дівчинку, яку побили однокласники. Теж Артемово перемикання каналів. Сама я б ніколи не дивилася такої передачі. Мені згадалося її налякане обличчя.

Сюди-туди.

Невже я схожа на неї?

Ні, зараз вони мене відпустять.

Усе довкола вертілося так, як в дитинстві на каруселі. Вікна, будинки, дерева, лавка, кіоск... Буває, дуже хочеться зійти з каруселі... А вона, як на зло, не зупиняється. Навпаки, набирає швидкості, швидкості, швидкості — і раптом стає дуже страшно, що карусель ніколи не зупиниться. Шлунок зводить. Бігають мурашки. Волосся стає дибки. Та карусель усе крутиться й крутиться...

Туди-сюди.

Сюди-туди.

У тій навіженій крутанині я не могла оборонятися. Вони не били мене кулаками, ні. Вони просто штовхали. Швидко. Їхні стусани відчувалися усім тілом. Дивно, я встигала відчути не

тільки силу їхніх рук, але й те, що в одного руки були спітнілими, а в іншого — холодними.

— Дура!

— Жмотіна!

— Дура!

Я не знаю, скільки штурханів я отримала, доки нарешті з мене вирвався дикий крик:

— Мамооооо! Артемееееееееееееееееееее! Мамооооо!

— Що ви робите? Ви!!! Що ви робите? — почувся чийсь голос.

— Ану припиніть! — інший голос.

Хлопці раптом відпустили мене. Просто посередині чергового штурхана. Обидва шуснули за будинок. Заховалися в темряву прохолодного вечора.

Крутилася голова.

Туди-сюди.

Крутився світ.

Сюди-туди.

Я не втрималася на ногах і сповзла донизу, далі сіла на асфальт. Якимось дивом я стримала сльози, лишень схлипувати починала дедалі голосніше.

Біля мене стояли середнього зросту чоловік і вищий за нього стрункий хлопець. Гостре підборіддя нагадувало трикутник. Його в'язана смугаста хіпанська шапка була натягнута мало не по самі очі. З-під неї стирчало темно-русяве волосся.

«Зелений, жовтий, червоний, — я переводила очі зі смужки на смужку. — Червоний, жовтий, зелений...»

— Допомогти? — хлопець подав мені руку. Він мав дуже приємний голос. Глибокий і тихий.

Я кивнула, несміливо оперлася і встала. Потому він відразу сховав тонку руку в кишеню спортивного светра.

— Ти їх знаєш? — звернувся до мене чоловік.

— Ні.

— А ти? — він подивився на хлопця.

— Ні.

Мої джинси були брудні. Руки теж. Коротке світле волосся розтріпалося й стало схоже на квач, умочений у воду. З носа юшила кров.

— Тримай, — чоловік дістав із кишені носовичка. — Обітрися.

Руки дрижали. Я взяла хусточку й швидко приклала її до носа.

— Де ти живеш?

— На Градинській.

— На Радунській? — перепитав чоловік.

— Ні, на Градинській.

— Максе, це поблизу Радунської? — чоловік дивився на хлопця. Той замислився й ще більше насунув шапку на очі.

«Зелений, жовтий, червоний...» — знову пробігло мені в голові.

— Мабуть десь там, — він махнув рукою. — А чим ти зазвичай їздиш?

— 73, 173... — відповіла я. — З Оболоні. Чи Петрівки. А ще... — я трималася за голову і не могла зібратися з думками.

— Ходімо запитасемо на зупинці, як тобі дістатися Радунської, — сказав чоловік.

— Градинської, — поправив його хлопець.

— Ну так.

Я йшла збоку біля них — моїх випадкових рятівників.

Хлопець, Макс, зовсім не дивився на мене. А я не зводила з нього очей, крадькома. Напевне, в нього мала бути гарна усмішка. Він мав тонкі вуста й білі зуби. Раптом захотілося, щоб він усміхнувся. Але згадавши про свій жахливий вигляд, я обірвала такий перебіг думок.

«Червоний, жовтий, зелений...» — знову крутилося мені.

— Вони нічого в тебе не вкрали? — запитав чоловік.

— Ні.

— А що хотіли?

— Гроші, — відповів за мене хлопець. — Що неясно? Чого їм ще хотіти?

— Мало чого? Телефон, сережки, — вів далі чоловік, — каблучку. Маєш коштовності? —

глипнув на мене.

— Так, маю, але не зовсім коштовності. Моя мама... сережки... — я торкнулася кінчиків вух.

Однієї сережки не було. — Сережки! — оговталася я. — Немає однієї.

— Коштовні, так? — перепитав чоловік.

— Ні-ні. Срібні. Маленькі. Такі невеличкі мушлі.

— Зірвали? — у його очах знову було співчуття.

— Ні. Мабуть, загубила, — я торкнулася вуха.

— Болить?

— Не знаю. Ні, майже, ні.

— Дорогі сережки?

— Ні, вони... Ні. Це мамин подарунок. Атлантичні мушлі, — я зняла ту одну сережку, що лишилася у вусі. — Мама надіслала мені. А я... я загубила... — я подивилася йому в очі.

— Добре, що сама ціла, — сказав чоловік. — А синець, — він придивився до мене ближче, — буде. Але, — кивнув, — як то кажуть, до весілля заживе.

Я зненацька схлипнула. Увесь той час, доки чоловік випитував мене, хлопець мовчав. Коли я схлипнула, він стурбовано глянув на мене. Нарешті вдалося роздивитися його очі — сірі-сірі. Від його погляду трохи відлягло від серця.

— Розкажи батькам, — порадив чоловік. — Треба заявити на них у міліцію, чи що? Як гадаєш, Максє?

— Не знаю.

Ми підійшли до зупинки.

— Скажіть, який автобус іде до Ра...

— Градинської, — знов поправив чоловіка хлопець.

— Так, який до Градинської?

— Сідайте на 21, і попросіть, щоб стали за мостом, — сказав якийсь юнак, знявши на хвильку навушники.

— Он іде! — чоловік махнув рукою. Автобус наближався. — Слухай, — він ляснув себе по кишенях. — А ми ж із Максом навіть не запитали, як тебе звати. То як?

— Павлина, — відповіла я. — Поля. Мене звати Поля.

— Бувай здорова, Полю, — кивнув чоловік. — Гроші на автобус маєш?

— Вистачить, — я увійшла в маршрутку. — А ваша... хусточка? — спохопилася я, дивлячись на закривавлений шматок білосніжної тканини.

— Е, обличч, обличч, — махнув рукою чоловік. — Хай щастить! — крикнув він у двері.

Автобус від'їхав.

Я ще раз озирнулася на своїх рятівників. Вони пішли в бік супермаркету.

Мені спало на думку, що я не подумалася ні подякувати їм, ні запитати, як звали чоловіка. Напевно, Максого батька.

Але чи був він його батьком? Чи, може, сусідом? Знайомим?

Та й чи хлопця звали Максом? Чи, може, мені здалося? Почулося?

Після такого потрясіння могло що завгодно трапитися. Я ще раз подивилася на закривавлений носовичок. Жінка, яка сиділа поряд, турботливо глянула на мене.

— Усе нормально? — запитала вона.

— Майже, дякую, — я розтиснула долоню зі срібною сережкою-мушлею.

Автобус зупинився на світлофорі. Я ще раз озирнулася. Чоловік і хлопець вже зайшли до супермаркету, але мені досі виднілася кольорова шапка Макса.

«Зелений, жовтий, червоний...»

Барви крутилися в голові.

«Зелений, жовтий, червоний... як світлофор... Червоний, жовтий, зелений...»

Раптово знову відчула липкі й холодні стусани тих двох покидьків.

Я сильно-сильно затисла сережку в долоні. «Мамо-о-о...» — подумки прошепотіла... і згадала про новини і... про кінець світу.

— Пити щось будеш? — Аліна запитала, коли ми увійшли до квартири.

Я відразу відчув особливий аромат її помешкання. Напевно, тут просто щось нещодавно готували, але мені пахло домашнім затишком і теплом, яких у насуже не з'являлося віддавна.

— Буду, — відповів так розгублено, наче я вперше в житті був гостем.

— Що? — вона показала мені рукою на шафу, куди треба було повісити куртку.

— Що-небудь.

— Добре, тоді йди обирай фільм, — Аліна вказала на вітальню. — Почувайся, як вдома. Я зараз!

«Почувайся як вдома?»

Я роззуюся і пройшов до вітальні. Спочатку сів на крісло. Потім на диван. Оглядівся. Вітальня трохи нагадувала нашу. По кутках і на підвіконнях мама любила вішати чи розставляти вазони. Меблі були натерті до блиску. На журнальному столику не було звалиська газет, як у нас. Лінолеум вилискував.

Я почувався не в своїй тарілці. Особливо мене дратувало те, що після гри, як мені завжди здавалося, запах від мене був не дуже. І що дивного? Звичайно, у грі з тебе сходять сім потів, не менше. Тепер я хвилювався, що Аліна це помітить. Навіщо я погодився прийти? Краще б я навідався до неї іншим разом...

— Ти яке кіно любиш? Ти так і не сказав, — неочікувано гукнула Аліна з кухні і я аж стрепенувся.

«Вона просила вибрати фільм!»

Я підхопився й підійшов до полиці з DVD-дисками.

— А ти?

— Яке вибереш — таке й будемо дивитися!

Мені б якийсь трилер пішов. Але трилери, здається, не дуже подобаються дівчатам. Принаймні наші з Полею смаки завжди розходилися, якщо йшлося про музику чи кіно. Поля схожа на маму. Їм подавай романтику, комедію, драму, чи мультик. Напевно, й Аліні так само.

«Що ж подобається сестрі, якби згадати... Загалом, що тут є?»

Я став проводити пальцем по дисках: «Титанік», «Я, робот», «Люзіоніст», «Форест Гамп», «Гаррі Поттер», «Таксі», «Володар перснів», «Пірати Карибського моря»...

— То що? — Аліна увійшла до кімнати і подала мені склянку соку. — Зараз буде чай і канапки. Ти ж голодний?

— Ну... — мені хотілося під землю провалитися. Навіщо вона запитала. Звісно, після гри я міг би й бика проковтнути. — Мама там залишила плов. Підігріти?

— Ні, я в нормі, — щойно я це сказав, як у животі мені забурчало.

«Хоч би вона того не почувала».

— То що дивимося? — наполягала Аліна.

— Може «Піратів»? — вирвалося в мене.

— Ум, можна...

«Коли ж прийдуть її батьки?» — подумав я, але в неї запитувати було незручно.

Що мені зараз робити? Ось вона — Аліна.

Сісти до неї ближче?

Взяти за руку?

Обійняти? Стриматися?

Я все ж трохи підсунувся до Аліни. Необережно сів на мобільник. Екран його засвітився.

«Полька?»

Я не міг прогнати думки про сестру.

— Зараз, — поглянув на Аліну, яка стурбовано кивнула. — Секунду...

Я набрав Польку.

«Поза зоною...»

«Полька! От якби вона не пішла з гри... От якби вона... Та що вона — все вона? Але якби не... то я б...»

Під час перегляду «Піратів» я наважився торкнутися Аліниної руки. І вона не відсахнулася. Навпаки: ніби випадково підсунула свою маленьку долоню ближче до моєї грубої. Тоді я нарешті припинив думати про Полю і про всі «якби».

Алінині батьки попередили, що повернуться майже вдосвіта. Я ще ніколи так довго не засиджувався. Було дивно, незвично. Скільки фільмів ми передивилися?

Перед тим, як попрощатися, Аліна мене запитала:

— Арчі, а це правда, що ви із сестрою їдете в Америку?

Глянувши в її очі, я гостро відчув, що їхати мені нікуди не хочеться. «Що як Аліна почне зустрічатися з Федотом?»

— Співбесіди призначено, але... — я намагався потягнути час і склеїти відмазку. — Ще візи треба отримати.

— Це точно. Треба. Мамина подруга по запрошенню хотіла поїхати, а візи не дали.

— Жах...

— Так, облом, — кивнула Аліна.

Мені дуже не хотілося від неї йти. Що вже казати про поїздку до Америки?

— А це правда, — Аліна почервоніла, — що ваша мама вийшла заміж за американця?

— Майже... Тобто зібралася, так. Він непоганий, за її словами. Але... Ну ми... Поля і я... Ми бачили Еда тільки по скайпу. Нічого сказати не можу, — мені захотілося припинити цю розмову. — Я його майже не знаю. Бачив, і все. Не знаю.

— Ясно, — кивнула вона знову.

Я ще трохи потупцяв.

— Ну, я буду... — знову відчував себе ведмедем-циркачем, — буду йти.

Я не знав, як правильно попрощатися з нею. — Бувай, так, бувай...

— Тримайся, Арчику, — видихнула Аліна й несміливо, ледь відчутно чмокнула мене в щоку.

Коли я повернулася, тато сидів за комп'ютером. Біля нього лежала чимала купа випусків газети «Пропоную роботу». Він може з ранку до ночі клопотатися біля них. На редагуванні оголошень для газети, каже він, заробляє хоч якусь копійку. Про «якусь копійку» то він вигадує, бо татові просто не хочеться нічого змінювати. Раніше мама тисячу разів йому товкмачила про «кар'єрний зріст» і «нереалізовані амбіції». Та він вважав, що «гнатися за журавлем у небі» — не його парафія. Синиці в руках достатньо.

— «Понад 10 тисяч вакансій...», «Кар'єра в соціальних мережах», «Шукаємо бухгалтера з досвідом роботи...», — бурмотів він уголос.

Я швидко пройшла до ванни, щоб батько мене не помітив.

— Полю, ви? — чути було, як він від'їхав кріслом від комп'ютерного стола.

— Ну, — стоячи біля дзеркала, я розглядала своє обличчя. Я таки дуже вдарилася носом і лобом. На носівиднівся синець. На лобі — чимала гуля. Якби мене малювали в профіль, то я би точно стала схожою на троя з казки. Очі маленькі, з припухлими повіками. Рот широкий, аж до вух. І тепер ще й ніс такий, наче на ньому росте велика бородавка. Синюватий і набряклий.

— А Тьома де, Полю?

— Скоро буде.

Я обережно вмилася: було боляче торкатися до обличчя і я ледве стримувалася, щоб не зашипіти. Потім узяла мило, щоб попрати хусточку. Мені дуже хотілося повернути її. Бездоганно білу й випрасувану. Тоді, коли зйдуть синці, і я буду не тролем, а нормальною дівчиною... Я подумала про Макса (якщо мені не почулося, і його справді так звать), про його яскраву шапку і ще яскравішу усмішку.

— Суп на плиті, — тепер батько під'їхав до комп'ютера. Це означало, що розмову майже завершено. — А гра в Тьомі як? Нормально? — він вже стукав по клавішах.

— Нормально.

— Виграли?

Я промовчала, боячись, що він забажає дізнатися рахунок. Та батько й не перепитав. Він далі цокотів по клавіатурі.

— Поїж, Полю! Суп на плиті.

— Добре.

— І Тьомі нагрій потім.

— Угу.

Від свого відображення в дзеркалі мене нудило: «Яка ж почвара! Хіба така могла б сподобатися Максіві?»

Я вислизнула з ванної, схопила в кухні яблуко й забігла в нашу з Артемом кімнату. Увімкнула комп'ютера, скайп запустився сам.

[8:58:28 PM] Polja Chyzh: Привіт! Мам, ти є?

Порожньо.

[8:58:33 PM] Polja Chyzh: Я хотіла з тобою поговорити...

Порожньо.

[8:58:34 PM] Polja Chyzh: Що у вас кажуть про кінець світу? Мамо, я вдома. Дзвони.

Порожньо.

«Мам, якби ти знала, що зі мною... Мамочко, якби ти бачила... Мам, у Артема, здається, є дівчина... А ще на мене сьогодні... напали... Мам?..»

Що вона робить? І де вона в цю хвилину?

Хоча мама мені про все розповідала, але все одно, я зовсім не уявляла її життя.

Чи воно схоже на наше? Чи інше?

Чи її будинок схожий на наш?

Моя мама змінилася. Цього я не могла не помітити. Вона дуже схудла. Стала схожою на хлопчиська. Підстригла й пофарбувала світле волосся в темно-каштановий колір. Навіщо? Я завжди хотіла собі такий колір волосся, як у мами.

Моя мама змінилася. Навіть її мова. Вона стала проговорювати слова швидко й емоційно. Вона вимахує руками. Сміється більше, ніж будь-коли. Хоча сміятись вона завжди любила.

Моя мама змінилася. Але її очі і ямочки на щоках такі самі рідні й близькі. Мені здається, що ми не бачилися вже цілу вічність. А минув усього рік. День за днем, день за днем — збіг...

Рік без мами — це багато. Рік без неї — вічність.

Мені хотілося до неї доторкнутися, коли я бачила її по скайпу.

Мені хотілося її сонця, бо вона мала гарну засмагу. Хотілося побачити картини, які вона описувала для майбутньої виставки. Бо моя мама дуже добре знається на своїй справі.

Хотілося побачити ті книжки, які вона читала.

Скуштувати ті страви, які вона їла.

Пройти тими ж дорогами, якими ходила вона.

Проїхатися в її автівці.

Моя мама дуже змінилася. Наша мама, я мала б сказати, але коли я сиджу сама й думаю про неї... У такі хвилини вона тільки моя.

МОЯ!

Мама змінилася в іншій країні. Мама змінилася в іншому домі.

Згадалося, як наша вчителька історії розповідала про еміграцію українців. Вона, мабуть, навмисне згадала про Пенсильванію, розказуючи, що одні з перших груп українських емігрантів у США прибували туди працювати на шахтах.

— Працювати за мізерні гроші, — двічі повторила вона. — Але емігранти того часу, — вона підіймала палець, довгий, мов указка, — завжди зберігали свої звичаї. Цікаво, чи це так само зараз? — вона зробила паузу. І додала, що в нас у класі теж є діти, чиїх батьків можна «лагідно», так вона сказала, назвати емігрантами.

— Наприклад, мама Павлини щонайсправжнісінька емігрантка, — наголосила вона.

«Емігрантка? Наша з Арчиком мама — емігрантка? — як ушкварило мене. — Що вона меле?»

— Правда, Павлино? — класна керівничка дивилася просто мені в очі. — Розкажи нам, де твоя мама і що вона там робить. Адже вона, як я чула, живе в штаті Пенсильванія, чи не так?

«Та йди до біса! Дурепа, а ще вчителькою назвалася! Що твоя мама там робить? Хай тебе те не пече, ага? Чуєш, хай тебе це не хвилює!»

— То що, Павлино?

«Терпіти не можу! Вона мене ненавидить... І я тебе, чуєш, я тебе ненавиджу також!»

— Чого мовчиш, Павлино?

— Моя мама мешкає на краю світу, в іншому домі, — нарешті сказала я. Мої очі стали, як дві риски.

«Тупа дурепа!»

— Коли ми лягаємо спати, вона встає. Коли ми встаємо, то в неї вже завершується робочий день. Моя мама живе біля гір, ні, вона живе в горах.

— Дотепно... А ось ти, Полю, кажеш «робочий день», — відповіла керівничка, — то який робочий день у твоєї мами?

«Ні, вона дістала!»

— Довгий, як в усіх,— сказала я.

— Мама важко працює?

— Ні.

— А що вона робить на краю світу, чому не їде додому?

«Скільки можна?!»

— Вона описує картини для каталогів, організовує виставки, — відповіла я серйозно. — Те саме, що робила тут, у Києві.

— А які картини вона описує? — керівничка справді організувала мені те, що Артем назвав би допитом.

«Під три чорти тебе з твоїми картинами! Які? Які? Які хоче такі й описує...»

— Наприклад, — я намагалася згадати назву хоч однієї картини, яку колись згадувала мама, — картину художниці Марти Волтер «В'їзд. Щойно з корабля. Острів Елліс», — я бачила, що керівничка нічого не знала про цю картину, як і всі інші в нашому класі.

— О, — зробила здивований вигляд класна і поглянула на годинник, — нам буде цікаво послухати згодом, та зараз час записати домашнє завдання, — і вона звично защебетала про параграфи, уривки, сторінки.

«Терпіти її не можу! Не можу!»

Я знову поглянула на скайп:

[9:15:00 PM] Polja Chyzh: Мамо, я за компом, з'явишся — дзвони.

Я почувався Джеком Горобцем, чий корабель узяв правильний курс. Це ж треба — Аліна і я. Невже ми більше, ніж друзі?

Я тішився, що не пішов шукати Полю, а вирішив перебути цей вечір з Аліною. Мені подобалося бути з нею поряд. В якомусь куточку мозку цокотіла стрілка годинника — відлік часу до моменту, коли Аліна стане моєю дівчиною.

Майнула думка про майбутній від'їзд, але я відмахнувся від неї.

Від'їзд?

Я не міг згадати, коли розпочався розрив між нашим батьками, коли вони перестали стримуватися, допоки одного дня не розійшлися по різних кімнатах. Згодом ми дізналися, що вони розлучаються, але жити будуть разом. Заради нас із Полею.

Ми з сестрою мало що тоді зрозуміли. Як ми знали, наші батьки були разом вже тисячу років, а мама навіть любила додавати «без перебільшень». Вони вчилися разом на філологічному факультеті. Одружилися ще студентами. Тато влаштувався працювати в газету редактором. Мама змінила надцять робіт — від вчительки до менеджера музею мистецтва. Вона часто їздила з якимись виставками по світу. Остання така поїздка — до Америки. Там вона й залишилася. Відтоді ми бачили її лише по скайпу.

Коли наші батьки розлучилися, дивно було спостерігати щодня, як вранці вони виходили з різних кімнат і починали гризтися. Якось Поля була навіть злякалася, що вони перетворяться на двох собак, як те трапилося із сварливими героїнями казки «Дванадцять місяців». Звичайно, такого не сталося, але сталося дещо інше: наша мама повідомила, що зустріла Еда й вирішила, що настав час змінити своє життя. Їй — нове заміжжя. Нам з Полею — переїзд до неї. І я був навіть не проти... Поля й зараз дуже хоче поїхати.

Я поглянув на годинник. Була четверта ночі. «А що, коли настане кінець світу?» — подумав я.

Справді, що коли настане кінець світу?

Тоді вже ніхто нікуди не поїде?

Нікому не треба будуть наші візи?

Поля не буде за них потерпати.

Ми не підемо до посольства.

І я не буду переживати, що Федот відіб'є в мене Аліну.

Я брів самотньо Троєщиною й уявляв, як спочатку здригнеться земля під ногами, а потім поваляться будинки за будинками, будинки за будинками, будинки за будинками — і весь цей район перетвориться на гігантську руїну. Так, наче збудований з картонних кубиків, що легко впадуть від найменшого подиху вітру.

Як воно буде? Чи встигнуть люди повибігати на вулицю? Чи будуть спати? Чи зможе взагалі хтось заснути? Чи буде паніка? Чи все трапиться у змиг ока? Чи кінець світу в Америці буде схожим на кінець світу в Україні?

Чи схожі їхні будинки на ці, що на Троєщині?

Наша мама — не емігрантка. Я знаю це як ніхто інший.

Тільки не треба мені зараз пояснювати про перетини кордонів, оформлення документів... Я не маленька. Я це розумію. Та попри все — моя мама не емігрантка. Вона просто знайшла... просто зустріла... просто в неї там є... інший чоло... вік... і... інший... дім...

І я не хочу чути про еміграцію! Це все не так! Усе змінилося. Усе — справа вибору чи обставин.

Це як з тією картиною, яку мама описувала для каталогу. Марта Волтер. «В'їзд. Щойно з - корабля. Острів Елліс». На ній натовп змучених людей — молоді, старі, діти. Вони сидять, стоять, туляться хто як і чекають, щоб їх впустили до країни. Їхні сподівання й мрії розбилися шцент, бо багатьох так і не впустили до Америки, «землі можливостей». Мама читала про різні вимоги до емігрантів та закони про в'їзд до країни. Наприклад, у 1917-1919 роках було прийнято кільканадцять рішень про депортацію багатьох людей. Вони, на думку різних правлінь, загрожували процвітанню країни. Робочі, що кожного дня працювали неймовірну кількість години, підіймали страйки. Ситуація загострювалася.

А потім американці злякалися «червоної загрози». Може, думали, що до Америки приїде купа комуністів, і почалися різні акції протесту...

І після цього депортацій та заборон стало ще більше. Все це історія. Історія, яка відбилася на долях багатьох родин з різних частин земної кулі. Та до чого тут наша мама? Наша мама — не емігрантка. Її історія інша.

Ясно?

Їй не доводиться поневірятися, як тим людям на картині. Її життєва лінія — річка, що повільно плине. Мама їхала до США, бо випала нагода показати світові виставку. Заміж вона теж іде, бо їй так схотілося. Обраний пункт проживання — місто Піттсбург, яке їй страшенно подобається.

Це місто виросло поміж гірських схилів. Тут і там його перетинають мости, що ведуть куди лише серцю завгодно. Мама каже, там є міст, схожий на наш Московський, який ми називаємо мостом життя. Мама так само називає один із піттсбурзьких мостів. Їй так подобається. Їй так ближче.

Наша мама — не емігрантка. Вона йде по своєму мосту життя. Так, як ми з Артемом часом йдемо по нашому, коли нам вривається терпець стояти в маршрутках чи автобусах у годину пік. Ми любимо вирватися на міст — і бігти, розводячи руки. А там, на іншому боці, ми завжди встигаємо піймати інший автобус. Так і мама піймала... іншого чоло... віка... і інший... дім...

Моя мама — не емігрантка!

Ясно?

Хіба можна її так називати?

Вона любить свою (іншу) роботу, свій (інший) дім, вона любить — як вона може його любити? — свого (іншого) чоловіка... любить Еда.

Ні, мама все ж схожа трішки на тих емігрантів з історії. Бо наша мама плекає заповітну, як жартує вона, *американську мрію*. Вона хоче, щоб ми приїхали до неї! Мама каже, що в документах це називається об'єднанням родини. А хто її роз'єднував?

Дивно: чого мама не їде до нас? Вона щодня повторює те саме: «Ви з Артемом маєте приїхати до мене! Побачити річки Аллегейні, Огайо і Монангахела, побродити мостами... І нарешті, — мама завжди при цих словах дивиться на Арчика, — сходити на кілька матчів піттсбурзьких «Пінгвінів!»

Моя мама не емігрантка, ясно?

Наша мама... дуже змінилася. Моя мама... дуже змінилася.

Поля заснула просто в кріслі біля компа. Зрозуміло було, що вона довго чекала на мене. Її блог був відкритий. Я знаю, що вона веде щоденник, але ніколи не читав її записів. Та цього разу чомусь глянув на екран.

19 Трав, 2011

Мій брат, або Той, хто поряд...

Автор: Poliana

Рубрика: Життя

Сьогодні я хочу написати вам про того, хто завжди зі мною поруч — свого брата. Змалечку він грає в баскетбол. А я — його фанат! Мені сумно про це писати сьогодні, але я не буду пояснювати чому.

Мій брат високий. Мій брат розумний. І ще дотепний.

Я не можу забути, як уперше пішла до школи. Перед прийомом у клас нас, малих дітей, зібрали для тестування й сказали вирізати з паперу коло. Не знаю чому, але, як на зло, мені те не вдалося. Я туди-сюди вертіла ножицями, але кола вирізати — ну, ніяк.

Потявши папір сяк-так, я безпомічно стала озиратися довкіл. Всі діти завзято вирізали. Деякі вже підіймали кола, щоб показати вчителю. На мене нападав ще більший розпач. Аж раптом я поглянула на свого брата.

«М'яч, — рухав він беззвучно губами. — М'яч...»

М'яч?

Ножиці в моїх руках зарухалися самі. Через хвилину я теж підняла вгору червоне паперове коло.

«М'яч! — сказала я подумки й усміхнулася. — Баскетбольний м'яч».

Мені було дивно, що я відразу не подумала про м'яч, адже я змалечку була на всіх тренуваннях мого брата.

Добре, що мій брат такий дотепний. Добре, що він грає в баскетбол. А у кого ще є брат? Розкажіть!

Оце так... Гм, Полю, Полько, ну що ти, мала?

Скільки я себе пам'ятаю, я завжди був поряд з Полею. Коли вона народилася, її ліжечко спочатку стояло в кімнаті батьків, але згодом його переставили в мою. Я наглядав за Полею. Я брав її із собою на вулицю.

Коли Поля почала добре ходити, а згодом бігати, то постійно ловила м'яча на моїх тренуваннях. Ми інколи з нею навіть грали в баскетбол. Зовсім трішки щоправда, бо потім я почав займатися серйозно. Вона ж — ходити на гімнастику.

Трохи згодом Поля стала моїм талісманом на іграх.

Що ж я сьогодні так загальмував? Мала через мене напереживалась, їй-бо! Але ж Аліна... Ну, не міг я не піти. Розбудити її? Сказати про Аліну? Та зрештою, хіба це горить. Хай відіспиться, скажу потім. Але я — гальмо, треба було сказати їй. От...

— Полю? Лягай в ліжко, — прошепотів я, нахилившись до неї.

— Артем?

Вона підвела голову, і я сторопів: на її обличчі, на вилиці, красувався великий червоно-фіолетовий синець, і подібний, але менший, — на лобі.

— Що це? Полю!!! Полю, що це?

Вона швидко прикрилася рукою.

— Нічо'.

— Як нічо'? Кажі — що це? Ти впала?

— Ні.

Мені наче води хтось за комір влив:

— Хтось ударив?

Поля почала схлипувати.

— Кажі, чуєш! — мені всередині кипіло. — Кажі!

Спочатку Поля мовчала.

— Кажі! — прикрикнув я, але відразу й опанував себе. Боявся, щоб нас не почув батько. —

Що це? — я сів біля неї на підлозі.

Крізь сльози Поля переказала все про тих двох покидьків.

Свинячі рила!

Як же вони посміли таке зробити з моєю сестрою?

— Я їм покажу, — примружився я. — Щоб з тобою таке... Щоб моя сестра... Я за тебе помщуся, — сказав, торкнувшись Полиного підборіддя. Мені шуміло в голові й тремтіли руки. Моя симпатична й завжди така войовнича сестра зараз мала вигляд маленького наляканого щеняти.

— Батько бачив?

— Ні. Він на мене не дивився ввечері.

— Мама?

— Не дзвонила, — вона знову скривила рота. — Ми встигнемо з нею порозмовляти до кінця світу?

— Полю, кінця світу не буде.

— Не буде, — повторила вона. І знову заплакала. — Не буде.

— Полю, не плач. Вони пошкодують, що на світ народилися. Я їм... Вони ще побачать...

— Не треба.

— Сказав — зроблю. Я їм зроблю, паскудам... Лягай, — я розстелив їй ліжко. — Лягай.

Поля заснула. А я лежав і думав: у тому, що трапилося з Полею, був винен я. Якби я вчинив якось інакше... Якби ж я тільки розказав Полі про Аліну раніше...

Мені треба було бути більш обачним.

Поля...

Вона помилялася — помста потрібна. Паскуди! Щоб їм!.. Умммммм... Мерзотники! Це ж як ті покидьки штовхнули мою сестру, що в неї півобличчя фіолетового кольору?

Якби я повернувся раніше, то дістав би їх ще ввечері. Вдосвіта їх ніде не знайти.

Треба чекати дня.

Я підскочила від різкого свистячого звуку з комп'ютера.

Швидко глянула на монітор.

— Арчику, мама! — потрясла брата за плече.

— Встаю!

— Привіт, пташки! Привіт! — мама показала на дисплеї. Усмішка від вуха до вуха. За нею стояв Ед. Він мені здавався великим і широким, як одна зі скель Аппалачі. Якщо виїхати за Піттсбург, то гори стають вищими й ширшими. Едові руки торкалися маминих плечей. Вони були широкі й червоні. — А що то за паніка, Полечко? Ти мені написала в чат. Що за кінець світу? — усміхалася вона. — То анекдот такий, га, пташко? — не вгавала.

— У вас в новинах не казали? — мені було ніяково говорити перед Едом. Я соромилася. Але втішало, що української він не розумів. Хіба кілька слів, яких мама вже встигла його навчити.

— А, — мама засміялася, — дурниці! Мільйон разів таке вже казали! Забудьте! А як ваші справи? Як Тьома? Чому я вас не бачу? Де ваша камера?

Артем хотів було натиснути на відео, але я зупинила його руку. Він розгубився на півсекунди, а тоді кивнув з розумінням: мені у такому вигляді мамі показуватися не можна.

— Не працює, — збрехав він, прикриваючи мене. — Камера не працює.

— Еде, Еде, — мама заторохтіла щось по-англійськи. Я розібрала лише два слова «візи» та «Америка». — Не забудьте, — то вже нам, дуже серйозно, — вам до посольства через два дні.

— Та пам'ятаємо, — відповів Артем.

— То що, камера ніяк?

— Ні, — відрізала я, поглядаючи на Артема.

— Жаль, пташки. Жаль. Я би хотіла вас бачити, бо зараз вам скажу, що в нас для вас є новина. Гарна новина, пташки, — вона повернулася до Еда. — Скажи, любий? — мама знову кивнула до нього, і він присів ближче до неї. Щось промовив, але я тільки зрозуміла слово «відео». — Він питає, чого вас не видно?

— Скажи йому про поламану камеру, — повторив Артем.

— То яка новина, мам? — мені затенькало в серці.

— Ми, пташки, вчора з Едом нарешті таки побралися! У всіх родичів вийшло зібратися, а то ж як не одне, то інше заважало. Знаєте, як воно...

У нашій кімнаті зависла тиша. Ми мовчки дивилися на усміхнену маму, яка торкалася червоної руки Еда, і мені було втішно, що камеру ми не ввімкнули. Не треба було їй бачити наші обличчя. Ми з Арчиком скривилися в гримасах.

— Ви раді? Раді? Чого мовчите?

Ні Артем, ні я так і не витиснули із себе звуку.

— Ви раді, пташки? — ще раз перепитала мама.

— Так, ми раді, мам, — нарешті сказав Артем із ввічливості. Його обличчя зблідло.

— От і добре! — видихнула вона. — Чудово, пташки! Еде, вони раді! Вони щасливі за нас, Еде! — сказала йому мама. Його глибоко посаджені очі примружилися від задоволення.

— Ми не хотіли казати наперед, — туркотіла мама, — бо треба було оформити багато паперів, і ми не знали, чи все пройде саме так, як ми планували. Та ще ж сім'я, кажу, ніяк не могла зібратися. Але знаєте що, пташки? — мама поглянула на Еда з ніжністю.

— Що? — ми з Артемом спохватилися.

— Все минуло як слід! Отже, вітайте нас, пташки! Вітайте! — вона розвела руками й ще ширше усміхнулася. — Вітати буде по-англійськи — «congratulations», деякі американці кажуть

«congrats»...

Ми з Артемом переглянулися. Його кадик зарухався швидше. Він хвилювався.

— Вітаємо, мам, — сказала я тихо.

— Так, — кивнув Артем. — Вітаємо чи... як там? Конгретс?

— Еде, вони нас вітають, чув? Кажуть конгретс! — мама засяяла. — Ед — чудова людина, — вона поплескала його по широкій руці. — Він вам сподобається. Так-так, Ед вам обов'язково сподобається.

— Так-так, сподобається, — повторив Артем і насуپлено відвернувся від дисплея.

— Ну, розкажіть, пташки, як ви? — мама знову посерйознішала.

— Ми — добре.

— І все?

— Все добре, — з притиском сказав Артем.

— Школа як?

— Закінчуємо чверть.

— Добре закінчуєте?

— Добре.

Розмова не клеїлася.

— А ти як, мам? — мені дуже хотілося додати, що ми за нею скучили, але я бачила Еда, і мені дедалі більше бракувало слів.

— Я щаслива! Щаслива, пташки! — засяяла вона. — Вас би ще дочекатися, і тоді я б насолодилася щастям сповна. Ах, так, дочекатися...

Ед щось швидко сказав мамі. Вона кивнула.

— Мусимо йти, пташки, — мама знову розпливлася в усмішці. — У нас сьогодні ще святковий обід з друзями й вечеря з Едовими батьками. А ви що будете робити?

— Відпочивати, — сказав Артем.

— Добре, — мама кивнула. — Він, — вона знову кивнула в напрямку нас, шукаючи слів. — Він... вас годує?

— Тато? — перепитала я. Мама зробила паузу так, наче слово «тато» було табу.

— Так, він.

— Ми не малі, — відрізав Артем. — Самі можемо дати собі раду.

— Чудово! Це чудово! То що, пташки, до завтра? Цілую вас! — крикнула вона й розкинула руки, імітуючи обійми й надсилаючи повітряні поцілунки. — Ми цілуємо вас, пташки, — виправила себе, торкнувшись руки Еда. — Ми!

— Так, ми теж, — сказала я.

— І чекайте, — мама замахала руками, — полагодіть... чи купіть... камеру! Я... ми хочемо вас бачити.

— Домовилися, — відповів Артем.

— Цілую, цілую, цілуємо! Ед просить сказати, що ми на вас чекаємо! — додала вона радісно. — До завтра, пташки, до завтра!

— До завтра, мам.

Скайп вимкнувся. Ми з Арчиком знову переглянулися.

— Тепер у нас двоє батьків, — кинув Артем. — Тобі один, мені один.

Я промовчала.

Поклала голову на стіл і міцно заплющила очі.

Мені захотілося стати чийось відданим псом, і щоб у мене був такий же відданий хазяїн. Щоб він підійшов і погладив мене по спині. Потім по голові. Потому глянув у мої великі очі й сказав: «Усе буде добре! Давай лапу!» Я би підняла лапу й заметляла б по підлозі великим

кудлатим хвостом. Якби ж я стала собакою! Світ би змінився для мене, і мені більше не треба було б удавати, що мені подобається Ед. Я б на нього гавкала. Може, я навіть загарчала б і кинулася на нього: не ступай на мою територію! Та Ед ступив. Він одружився з нашою мамою. З моєю мамою! І ми з Артемом не можемо нічого змінити. І мені не стати псом. І мені не гаркнути, не гавкнути і не гризнути того бридкого червонорукого Еда. І справа далеко не в тім, що він схожий на котрусь зі скель Аппалачі, справа не в тому, що я його погано розумію, бо він розмовляє англійською. Справа тільки в тому, що він забрав у нас нашу маму. Поселив її в іншому домі. Як у тому вірші: «Хатка, яку збудував собі Джек»... збудував мамі Ед... Якби не він, якби вона його не зустріла, то повернулася б до нас відразу після виставки.

Наша мама... Моя мама... Хоч би на хвилину, на мить стати б собакою! Я ще міцніше заплющила очі. Хотілося плакати. Болів синець.

З коридору почулися кроки батька.

— Йдете їсти? — він причинив двері, зі щілини було видно тільки його гачкуватого носа. — Ваша смаження на столі.

— Знову те саме, — буркнув Артем.

«Ууу, терпіти не можу. Тільки й носиться зі своєю їжею. Нічим не цікавиться — знай лише їжа на столі, в холодильнику, у духовці...»

— А де твоя? — грубо кинув Артем.

— Я вже ситий, — відповів тато. — По горло, — додав він, киваючи на комп'ютер. — По горло, так! — і зачинив двері.

Ми з Артемом зрозуміли, що він чув мамину розповідь. Справді — як же він міг не чути? Вона достатньо голосно сповіщала нам про своє щастя. Треба було не бути в квартирі, щоб не почути.

Дивно: в ту саму мить наша мама була дуже щаслива, а наш тато був глибоко нещасний. І ми теж.

Ми з Артемом їли мовчки. Батько сидів у своїй кімнаті. Він клацав клавішами комп'ютера. Щось тихо бурчав і, напевно, тягнув за всі боки свою заношену футболку.

Мене навіть втішало, що батько був заклопотаний своїм, бо він уже другий день не помічав мого синця. Я думала, що якби він ще день-два не звертав на мене уваги, то, може, синець би зійшов. І батько ніколи не дізнався б про нього. Мені не хотілося з ним про це розмовляти. Хоч би пронесло!

Після сніданку Артем сказав, що йому треба на тренування.

— У неділю?

— А що?

— Але ж у тебе ніколи не було тренувань у неділю.

— Ми продули, Полю. Це все міняє. Хіба ні?

— Пробач, так, — кивнула я, бо почувалася трохи винуватою. — Треба було мені лишитися. Я не хотіла... Але... Я не знала, що так трапиться. Але... Тьомо... тобі, Артеме, тобі, — щось смикнуло мене за язика, — дуже подобається Аліна?

— Полю, — Артем почервонів. — Ми про це згодом погоримо. Добре?

Я знову кивнула. Артем підвівся й пішов збиратися. Я помалу сьорбала чай. Мені дуже хотілося до мами. Але не до тієї щасливої мами з віртуального віконечка скайпу, не тієї мами, що плескала Еда по широкій руці, а до тієї мами, яка колись смажила нам по вихідних млинці й частувала какао. До тієї мами, яку ми давно жартома прозвали королевою, бо одного дня її поставили на зуба коронку. Вона тоді дуже переживала.

«У такому молодому віці, — скаржилася батькові, — і вже з коронкою».

«У мами є корона?» — запитала я.

«Коронка», — поправив тато.

«Справжня?»

«Ні, тимчасова, справжня за пару тижнів буде».

«Тебе коронують?»

«Так, коронують, — мама весело засміялася. — Я буду королевою Анною Першою».

«Ми тобою пишаємося», — повторювала я, справді пишаючись своєю мамою.

Тато сміявся з нас і став називати маму королевою Анною Першою. Так він називав її довгий час, доки вони не розійшлися по різних кімнатах. Відтоді вони майже ніколи не поводитися так безтурботно...

Мені хотілося побачити маму в її смугастому фартуху. Уявлялося, як вона стоїть біля плити. А я б сиділа на табуретці, закинувши ноги на батарею, і читала б для неї вірші. Я інколи люблю читати поезію. Особливо любила читати для мами.

«Це хатка, яку збудував собі Джек. Це сад і город, а це — сонях, як сонце, який заглядає до Джека в віконце, до хатки, яку збудував собі Джек...»

Збудував собі Ед... до Еда в віконце... до хатки, яку збудував собі Ед... Ед?

Мені також хотілося бачити маму за комп'ютером, але не за тим, за яким я звикла її бачити останній рік, не на відстані. Мені хотілося, щоб вона сиділа в нашій вітальні, як колись. Щоб час до часу поглядала за вікно. Щоб після того, як вона оформить усі потрібні файли, ми йшли гуляти.

Мам, мені не вистачає тебе... мамочко! Не вистачає!

Мені дуже хотілося до мами.

Мам, повертайся!

Дійшовши до двору, про який розповіла Поля, я став біля першого будинку. На лавці сиділо двоє пацанів: товстий і білобрисий. Вони!!!

Їх двоє — нічого, я їм покажу!

Падлюки! Ви в мене відгребете!

Чи, може, подзвонити комусь із пацанів? Федот жив десь неподалік.

Та чи він допоможе? Через Аліну в нас із Федотом розпочалася війна. Напевно, краще діяти самому.

«Я — один у полі воїн...» — іронічно посміхнувся собі. Враз на думку мені спав найперший в житті урок самооборони. Учителем був тато. Поля тоді була ще дуже мала. Вона б і не згадала.

Я був довгим і худим, як шнурок. Я — це ж треба!

Коли моє літо минало не в Києві, а в гостях у тітки, старші хлопці мене називали «дохляком». Один із них за кожної нагоди давав мені стусана.

Якось батько став свідком того, як хлопці надавали мені копняків. Того моменту не забути. Я, малий, стою посеред двору. А ті усією купою махають ногами. А мені... мені здавалося, що я в землю вріс... Додому прибіг увесь розпухлий від плачу. Батько запитав мене, хто був ініціатором побоїв. Хто, хто? Ясно, що не я... Звали його Романом, але до нього так ніхто не звертався. Усі називали його Рамою. Батько сказав, що тому Рамі треба показати, де раки зимують.

Я боявся. Та тоді батько умів наполягти. Він обіцяв стояти за деревом, доки я натовчу Раму. Якщо ж ситуація вийде з-під контролю, він обіцяв, що вступиться за мене.

Раму я не бив. Та я б і не зважився врізати як треба.

Я просто наскочив на нього, якщо так можна було назвати мій порив зі страху і безвиході, і звалив з ніг. Усівся на нього, хоча коліна мені тремтіли, і пригрозив кулаком.

«Хто дохляк?» — сказав я, сподіваючись, що маю погрозливий вигляд.

Рама зажмурился очі.

«Хто дохляк?» — повторив я вже сміливіше.

«Я дохляк», — відповів Рама.

Не знаю, чому він так швидко здався. Мабуть, я просто захопив його зненацька. Чи, може, він помітив батька, що визирав з-за дерева? Хтозна. Та в будь-якому разі після того пацани припинили знущання наді мною

«Не дипломатично ви вчинили», — сказала потім мама, але мені тоді її коментар видався нудним. Я почував себе переможцем!

Повз будинок пройшло кілька дітей. Один із хлопців став, потис іншому руку й пішов за ними.

Домовилися між собою...

Щойно хлопець зник за рогом, я вирішив діяти.

Швидко, не роздумуючи, вискочив з-за будинку і, як колись у дитинстві, наскочив на пацана. Я збив його з лавки. Він не встиг навіть отямитися, як я притис його до землі. Вхопив його за комір. Чесалися кулаки зацідити йому просто в пику. Та я зупинив себе: хотілося вліпити йому синця на те саме місце, де зараз красується синець у Полі.

— Ти шо? — нарешті видихнув пацан.

— Шо?

— За шо? — він говорив обривисто й налякано. — Шо я зробив?

— Знаєш..

— Ні.

— Знаєш, падло!!!

— Ні.

Пацан став помалу борсатися й навіть копнув мене ногою. Це він дарма зробив. Мені перехопило подих, і я ледь не угрів його. Він закрився руками. Затремтів.

— За шо? — проскімлив.

— Знаєшшшш!

— Ні!

Клеїв дурня! Він повинен був визнати свою вину, казав я собі.

— То шо, знаєш за шо?

— Ні.

Я звів кулак, прицілився й був готовий цієї ж миті вквасити йому. Аж тут з балкону почувся виск.

— Сашку! Сашку! Допоможіть! — жінка голосно верещала. Ймовірно, то була матір цього негідника.

Я звівся на ноги. Спочатку хотів утікати, а потім вирішив, що хай би вона дізналася, за що отримав її син. Хай би їй стало не по собі від того, що її синочок і його дружбан зробили з моєю сестрою. Хлопець метнувся. Я тримав його, випроставшись.

Мати вибігла на вулицю.

— Сашку! Сашку! — кричала вона.

Я стояв, намагаючись триматися гідно. Вона мала знати — зобов'язана була знати правду. Та не встиг я відкрити рота, як побачив, що до двору їхала міліцейська машина. У мить ока, жінка тицьнула на мене пальцем.

— Он він! — верещала вона. — Сашку, тримай його!

Пацан посміливішав. Тепер уже він сам пхнув мене й хотів повалити на землю. Але я був сильніший. Я вирвався й став бігти за будинок. Машина розвернулася, хряснула дверцятами, і за мить на мене кинулося двоє чоловіків у формі.

Далі все було за звичним сценарієм кримінальних шоу на ТБ.

Вони скрутили мені руки.

Вони посадили мене в машину.

Вони зачинили заґратовані двері.

На мене дивилися люди з балконів.

Визирали з вікон.

Паскуди! Коли якісь вгашені гопники вечорами нападають на дівчат, їх не докличешся, а коли не треба, вони тут як тут!

— Розвелось їх, розвелось, — примовляла невисока жінка. — Волоцюги дворові. Розвелось їх!

Пацан мовчки спостерігав.

Коли машина від'їжджала, я краєм ока побачив іншого хлопця, що пішов за групкою дітей. Він вів одну з дівчаток за руку. Побачивши сцену, що розігралася біля під'їзду, хлопець схопив її на руки, і вони прибігли ближче. Жінка кинулася до них. Мене накрило з головою від шоку: це були не ті пацани!

Що тепер?

Що?

Назад у дитинство: щоб батько стояв за деревом! Щоб я знав, що можу розраховувати на нього! Щоб він підсобив, коли що піде не так, бо все пішло не так, не так, не так...

Що тепер?

Машина рушила. Виїхала на дорогу. У вікні миготіли дерева. Одне за одним, одне за одним...

Вони вкривалися рясним цвітом — білим, рожевим, жовтим.

Древо за деревом, дерево за деревом, дерево за деревом... І за жодним із них не стояв мій батько. Не чекав на мене. Звело щелепи.

Як мені вибратися?

Відколи Артем пішов, я не виходила зі своєї кімнати. Я сиділа в кріслі, підібгавши під себе ноги, і намагалася уявити свою маму нареченою.

Чи вона одягала білосніжну весільну сукню?

Коли вона виходила заміж за тата, її сукня була пишною, мереживною, з квітчастим оздобленням аж до шиї.

Як вона вклала волосся?

На весільних фотках з татом у неї пишні локони.

Чи начепила вона фату?

Татові подобалася її давня коротенька сітчаста фата, яку вони обирали колись разом.

Мені вимальовувалася святковий обід і вечеря.

Спочатку вітають друзі — мамині друзі чи Едові друзі?

Мамині друзі усі живуть у Києві. Едові друзі — напевно.

Усі потискають його червоне лапище. Він урочисто торкається краватки й втирає спітніле чоло серветкою. Його схоже на цеглу обличчя розтягується в широчезній усмішці. Він каже, що він найщасливіший чоловік у світі. Галантно притримує маму за гострувате плече. Киває своєю рудо-жовтою чуприною. Ед схожий на чоловічка, складеного з конструктора леґо. Чи на неотесану брилу...

Чому моя мама його покохала?

Вона каже, що Ед — хороша людина. Він уміє подібатися. Ед — як промінь сонця у сірий день. Завжди веселий. Завжди в доброму гуморі. Ед вміє знайти вихід з будь-якої ситуації. То виходить, за це вона його покохала?..

У тиші я чую, як батько рипає дверцятами своєї тумбочки. Потім чалапає на кухню. Хоч би до мене не зайшов, думаю, але йому зазвичай не цікаво, чи я вдома. Його піклування про нас зводиться до годівлі. Немов ми й справді пташки, як називає нас мама. Він про себе мало піклується, що вже казати про нас? Удома ходить в незмінній засмиканій футболці і в старих спортивних штанах. Наче в нього більше нічого немає! А ще ті подряпані окуляри — терпіти їх не можу. Що з ним? Чому він не хоче мати вигляд нормального чоловіка? Бо зі своєю лискучою головою і бородою він би міг бути елегантним, проте з ним мовби щось трапилося. Він став занедбаним нечепурою. Мені соромно за нього, особливо, коли йому треба йти на батьківські збори.

Інколи я уявляю батька Синьою Бородою, від якого втекла наречена. Втекла на край світу, в інший дім, і він бродить, похмурий, своїм замком і снує якісь темні важкі думи. От тільки замок — не замок, а звичайна квартира. А ще в Синьїй Бороди-невдахи лишилося двоє дітей...

Мама зустріла того єдиного, якого все життя шукала? Невже вона на пошук цього рудочубого Еда стратила півжиття? Знайшла — і покинула нашого батька. Бо ж насправді він не Синя Борода. Насправді він не такий. Ні, не жорстокий. Зовсім, ні. Він добрий. Але йому краще було б поголити чорно-сиву бороду. Вона йому не до лиця. І змінити окуляри. Вони додають йому десять років.

Чому в моїх думках батько перетворився на Синю Бороду? Хіба тільки через ілюстрації?

Я уявляю, як мама з Едом вечеряють з його родичами. Вони сидять у ресторані за довгим столом, заставленим наїдками. Усі чоловіки як один м'ясисті, широкі, з великими червоними руками. Вони всі тільки те й роблять, що наминають, і відривають погляд від тарілки хіба, щоб смикнути себе за краватку. Здається, що то скелі Аппалачі посідали рядочком. А біля них жінки. Напевно, в святкових вечірніх сукнях. Усі елегантні.

Чи велика в Еда родина? Чи така як у нас?

Я б могла довго розповідати про своїх родичів. Та тільки починаю про них думати, як зупиняюся на батьковому братові. Його я боюся так само, як Синьої Бороди. Він нечасто приходиться до нас, але коли приходиться, то просить у батька сто грам. Руки його трясуться, очі — мов у Сірка. Батько його жаліє, садить за стіл, дістає з холодильника всяку поживу — а дядькові багато не треба, — розігріває, подає йому ложку чи виделку. Потім рипає дверцятами нашої старої кухонної шафи, яку так не любила мама за той скрегіт, і дістає пляшку. Наливає йому повну чарку й собі крапає пару крапель. Наш батько не п'є, та пригубити може.

Я ніколи не поділяла того розуміння, яке батько дарував своєму братові. Він увесь час казав, що дядько Стефан молодший за нього і постраждав колись від удару по голові. Часом він хворіє, і йому тоді дуже хочеться випити. Одного разу, нещодавно, дядько на підпитку шукав якоесь зробленого ще за Царя Гороха ножа. Він подарував його батькові на котрийсь із днів народження.

Навіщо дядькові був той ніж?

Мені було дуже страшно слухати його п'яні викрики, які супроводжували батьківські пояснення, що того ножа вже давно винесли в сміття. Коли вони кричали вдвох — п'яний дядько і батько, котрий пригубив дві краплі, мені здавалося, що на нашій кухні поселилися аж двоє Синіх Борід одразу. Направду, батько й дядько дуже схожі. Щоправда, дядько не лисий. (У нього завжди таке ж світле кудлате й заплутане волосся, яке було в мене, коли мене порятував Макс і його батько.) Вони продовжували кричати, а я — чекати, що Артем вбіжить до кімнати, мов лицар зі шпагою, і забере мене від цих двох.

Батько знову прочовгав до свого «кабінету».

Сів за крісло. Розгорнув газету. Ще з годинку попрацює й візьметься за пульт. Далі перемикатиме канали, зовсім як Артем, коли хвилюється.

Невже наш батько хвилюється? Ні, я не буду в нього таке запитувати. Ми мало розмовляємо. Коли ми вдома, то або читаємо, або сидимо кожен за своїм комп'ютером, або мовчки дивимося телевизор. Здається, що в нашій родині вичерпалися всі слова. Це сталося тоді, коли мама сказала, що повертатися не збирається. Як зараз пам'ятаю той день. Ми з Тьомою мовчали. Ми чекали пояснень, з надією поглядаючи на батька. Та він не зронив ані слова. Того ж вечора до батька прийшов брат, і разом вони випили, «за традицією».

З кухні час до часу долинали затерті слова: навіщо Колумб ту Америку відкрив?

*У чемодан тільки серце не влізло,
Та й не хотіло...*

*«Поїзд емігрантів» Джані Родарі (Переклад з італійської Г.
Кочура та М. Лукаша)*

Мама якось згадувала, що коли б вона не проїжджала дорогою до центру Піттсбурга, її дивує таке: чому в'язницю побудовано ледь не в самісінькому серці міста? Чому вікна високої будівлі виходять просто на річку? На її думку, це псує міські ландшафти. Хоча вона вважає, що неуважні туристи часом не помічають, що вікна великої будівлі заграбовано. Бо, якщо пригледітися, то інколи навіть можна побачити, як за ґратами стоять в'язні і дивляться чи то на річку, чи то на невпинний рух транспорту. Та загалом туристи часто сприймають в'язницю просто як пам'ятку архітектури.

Маму хвилює в'язниця в центрі Піттсбурга... а мене хвилює в'язниця, до якої я потрапив. Мені пофортунило — мене не посадили за ґрати. Хоча в ментівській машині мені таки довелося за ними посидіти. Захоплений зненацька, я почувався кримінальним злочинцем.

Сидіння рипіло. Колеса тріщали. І мені хотілося одного — провалитися до найглибшого нутра землі й згоріти в киплячій магмі.

Коли мама навідується до центру в справах, її також дивує, що однією з найстаріших споруд міста є саме будівля суду. Вона має високі куполи. Мама каже, що попри всі архітектурні деталі краса її ще й у тому, що вона з'єднується з іншою будівлею — «Мостом Зітхань». Це такий собі венеціанський мотив. Хоча мені це нічого не каже: я не був ні у Венеції, ні у Піттсбурзі. Мама твердить, що її завжди дивує, що та будівля нагадує замок. Замок? Будівля, в якій я сиджу нині, на замок не схожа. Хоча, здається, я відбувся легким переляком.

Щойно мене привели до дільниці, то посадили на стілець. Я сидів мовчки і чекав на допит. Але менти лише записали мої дані. Запитали про батьків. А далі про те, чому я таке накоїв. Чому накинувся на того хлопця з кулаками. Спочатку я хотів мовчати. Потім збрехати і залишити собі помсту за Полю на майбутнє. Та згодом злякався — менти сказали, що не віддадуть мене батькам, поки я не скажу правди.

А як же мама? Поля? Америка, зрештою?

І я виклав усе, як було.

Ментів моя розповідь особливо не здивувала. Та вони й слухали її у піввуха. Один поблажливо кинув, що люди вже не раз зверталися зі скаргами на двох хлопців, що розбишакують на Троєщині. Якраз у тому районі, де все й трапилось з Полею.

Міліціонер вніс запис у книжку і запитав про моїх батьків. Сказав, що треба, щоб вони прийшли по мене, бо інакше мене не відпустять. Мало чого мені ще в голову збрече, наголосив він. Треба заспокоїтись, пояснював, поспати. А за день повернутися з батьком чи матір'ю і заповнити ще якісь папери.

Він став телефонувати до нас додому. Здалося, що моє серце перетворилося на м'яч, якого кидають до кошика. Воно пульсувало й підстрибувало.

Я сидів на стільці й приречено чекав на появу батька.

От батько прийде — і що далі?

Що будуть говорити в школі?

А що — в команді?

Добре, що я нікого не вплутав із пацанів.

А що, як Поля скаже мамі?

Що мама на це відповість?

Телефонний дзвінок розітнув тишу в квартирі. Батько, як завжди, сидів у своїй кімнаті. Я вирішила не підходити до телефону, щоб раптом не потрапити йому на очі. Батько теж не квапився. Після третього виклику він таки почовгав до коридору.

— Віктор Чиж, — сказав він і прокашлявся. — Слухаю. Говоріть, це Віктор Чиж.

Терпіти не можу його надмірної офіційності. Наче він секретар в офісі. Він пояснює це тим, що інколи телефонують клієнти, а тому нам з Тьомою треба також навчитися відповідно розмовляти по телефону.

— Чиж, так, Чиж, — голос його тихішав, — мій син, так, Артем.

Я підійшла ближче до дверей і принишкла.

— Матері немає, — говорив затиноючись. — В Америці. Скоро не приїде. Прийду сам. Так. Зараз. Уже виходжу. Дайте адресу. Полю! — крикнув батько. — Подай ручку! Полю...

Я метнулася до столу. Ручку? Ось — ні, не пише.

Олівець! Зламався!

Нарешті я відрила в наплічнику папірець і ручку.

— Чекайте, хвилину, пишу, — батькові руки тремтіли. Окуляри зсунулися на край носа, та він не зважав. — Дякую. Зараз буду. Йду.

З Артемом щось трапилось.

Батько повісив слухавку й уважно подивився на мене. Видно було, що він хотів щось сказати, смикнув футболку, та ураз його очі міцно прикипіли до мого синця. Я обіперлася на стінку і опустила голову. Батько мовчав. Папір шарудів в тремтячій руці. Тепер то був єдиний звук.

— Полюююю, Полееечко, — тяжко видихнув він і знову вмовк, підійнявши моє обличчя за підборіддя, він розглядав синець. — Болить?

— Ні, — збрехала я, бо коли торкатися до синця, то він іще болів.

— Хочеш про це поговорити?

— Ні.

— Ти Тьомі казала?

— Так.

— Ясно, — повторив розгублено. — Я за Артемом, — батько поклав свою тремтячу долоню мені на чоло. Від його дотику мені стало тепло. Він хвилину помовчав. Довгу таку хвилину. Потім поцілував мене в тім'я, як колись у дитинстві.

— Ми скоро повернемося — ми з Тьомою. Замкни двері, Полю, я ключі не беру, — він одягнув светра.

Я присіла на підлозі. Розбита вщент.

Мені не хотілося плакати — хотілося заскавчати, як цуцик.

Я притулилася головою до шафи. Дверцята, які ніколи щільно не зачинялися, буцнулися. Ізсередики виглядала червона валіза. Її мені подарувала мама, щоб я збирала до неї наші речі. Зробила для нас з Артемом грошовий переказ, щойно ми отримали паспорти, от ми і купили собі по валізі. Артем обрав великого синього наплічника. Сказав, що місця для кросівок і м'яча вистачить, а більше йому нічого не треба. Я ж захотіла валізу, таку, як у мами, на коліщатах, збоку з блискучою лакованою смужкою.

Як у мами...

Мені хотілося до мами. Пригорнутися до неї. Сісти на дивані поряд і горнутися-горнутися.

Чого все так?

Чого?

Зі злості я стукнула кулаком по шафі, дверцята гупнули, а за мить валіза впала долі. Її блискавка була не застебнута. Вона здавалася червоною розчепіреною пащею. Мені не хотілося її підіймати. Мені не хотілося нікуди їхати. Я підібгала ноги, уткнулася головою в коліна й стала дивитися на годинник.

«Ми скоро повернемося», — сказав батько.

Скоро? Правда скоро?

Скоро — це коли?

«Скоро», як мені відомо, поняття неточне. Так само, як і «ненадовго». Мама також казала, що повернеться «скоро», бо, за її поясненнями, до Америки вона їхала «ненадовго».

Невдовзі батько прийшов по мене, підписав якісь папери. Коли ми з ним зустрілися очима, він нічого не сказав. Ми вийшли на вулицю, батько подав мені куртку.

— Трохи прохолодно. Подумав, — він стенив плечима, — може, знадобиться.

Я накинув куртку, і ми пішли. Крокували вперед мовчки. Я чекав, що батько розпочне свої уроки моралі й правильної поведінки. Замість цього він... підійшов до кіоску й купив дві порції морозива.

— Знаєш, Артеме, — він відкусив шматочок, — я би зробив так само.

— Що? — ледь не подавився я.

— Захистив би свою сестру... — він витримав паузу, — чи брата.

Мені відразу спав на думку наш дядько. Батько не раз водив його до лікарні, щоб підлікувати. Інколи він навіть сам робив йому уколи. Мама, коли була ще з нами, йому допомагала.

— Але, я ж не... тобто, тат, все вийшло не так, як треба... Все провалилося. Я не те, щоб не надавав тим негідникам, а навпаки — осоромився.

— Осоромився? — батько повільно вкусив морозиво. — Не знаю. Артеме, а пам'ятаєш лижі?

— Які?

— Забув, Тьомо? — обличчя його посвітлішало, на ньому з'явилася ледь помітна, незвична для батька — цього, теперішнього батька — усмішка. Я дивився на нього з подивом, бо давно не бачив його таким.

Коли батько усміхається, ямочки на його щоках стають глибшими. Як у Полі. Як у мами...

— Лижі!!! — мені аж проясніло в голові. — Водяні!

— Отож-бо, Тьомо! — незвично, як хлопчисько, вишкірився він. — Вони!

Коли ми вперше спробували прокататися на водяних лижах, мене на них поставили й дали в руку каната, прикріпленого до катера. Батько завів двигун, я вперся ногами в лижі, якщо можна так сказати, він смикнув, і за мить я шубовснув під воду. Замість того, щоб плавно розтинати лижами хвилясту поверхню моря. Я не тільки висковзнув з однієї лижі, а ще й зачепився за канат. Мене, малого й наляканого, батько витягнув з води однією рукою. Лижу ми так і не виловили. За що тоді ще й штраф заплатили. Усі, хто спостерігав за цією картиною з берега, з нас добряче посміялися. Потім я дуже переживав. А згодом ми поїхали додому. Я забув ту історію. Не те, щоб зовсім, звісно, але вона мене більше не хвилювала. Я більше не червонів, згадуючи про неї.

Ну, так, я розумів до чого він веде. Не маленький. Натяки на те, що все з часом минеться. Але що «з часом», коли ця халепа тут-і-тепер? До чого тут час?

Я не хотів його зупиняти. Мені було достатньо бачити, як по-хлопчачому з-під потертих старих окулярів світилися його очі.

Ми сіли на лавці неподалік від нашого будинку й ум'яли ще по порції морозива. Слова вертілися на язиці, але я їх ковтав. Мені багато чого хотілося сказати батькові: про маму, про Полю, про Аліну, про майбутню поїздку. Але я чомусь не міг. Мені здавалося, що кожен із нас потаємно переказав іншому все, що накопало на серці.

— Все добре, що закінчується добре, — сказав нарешті батько. — Але, може, якщо що... ти, сину, звертайся наступного разу до мене з такими... питаннями... Чи до ммм... Тьомо, до ммм... матері.

При слові «матір» у нього здригнулися губи. Хоча, може, то мені здалося?

— Звертайся, Артеме, — повторив батько.

Я сиділа біля валізи, коли батько з Артемом повернулися.

— Арчику! — я наскочила на нього. — Ти мене налякав. Що трапилося? Що?

— Все окей, мала, — відмахнувся брат, поглядаючи на батька.

— Не переживай, Полю, — той подав мені ванільне морозиво.

Батько зняв черевики й пішов до ванної.

— Що трапилося, Арчі? — не вгавала я.

— Полю, все в нормі, — Артем поплескав мене по плечу і кивнув на валізу. — Ти що, вже збираєшся?

— Ні, ні, це просто... Та ж за візою скоро йти... — видихнула я.

— З сумкою? — Артем намагався жартувати.

— Таке скажеш! — я миттю зацепила чорну пащеку своєї валізи й заховала її до шафи.

— На кухню? — батько повісив рушник на гачок.

— Мені треба, — Артем взяв телефон, — подзвонити. Я ненадовго.

— Тільки без фокусів, — підморгнув батько, і я не вірила, що бачу його в доброму гуморі.

Я сіла на табуретку й запропонувала йому свою допомогу. Та він відмовився. Сказав, щоб я відпочивала. Тоді я поглянула у вікно — сонце скотилося за сусідній будинок і розлилося теплим світлом, наче позаду було широке рожеве море чи озеро.

Мама розповідала, якщо в Піттсбургу стояти на горі й дивитися, як сідає сонце, то здається, що всі три річки стають одним великим рожевим морем. Я собі намагалася уявити цю картину, переглядаючи листівки, які нам час від часу надсилала мама.

Сонце лоскотало повіки. Я опустила тюль і закинула ноги на батарею. Кінчиками пальців наткнулася на щось тверде.

Мацнула. Що там? Томик поезії Джанні Родарі!

— Ой, ось вона...

— Хто? — батько чистив картоплю.

— Книжка. А я її шукала, — я розгорнула томик посередині. Подумала, що востаннє я читала її вголос для мами. Отже, книжка вже рік вкривалася тут пилом... Я здмухнула пилюку і протерла палітурку рукавом. На одному подиху прочитала кілька віршів уголос. І не зогледілася, як батько почав повторювати за мною.

— Тунель — це як ніч, але ненадовго. Хоч в око стрель — не видно нічого...

— Звідки ти їх знаєш? — отетеріла я.

— Підслуховував, як ти... ти... матері читала, — він обтер руки об фартух... так, отой самий, який носила мама. Він теж його одягав на кухні. — А що?

— Нічого, — я була здивована. — Хочеш, я тобі прочитаю?

— Можна, — він поставив картоплю варитися. — Тільки повільно.

Я ніколи не думала, що батько міг звертати увагу на мої «кухонні» читання. Від слів, промовлених разом з ним, мурашки бігали по спині. Було страшенно приємно чути не його звичне буркотіння, а твердий глухуватий чоловічий голос. Щоправда, він трохи нервово посмикував футболку. Отже, теж хвилювався.

— «Поштові листівки з видами міст...»

— «Купує в Італії кожен турист...»

Проста вечерея з вареної картоплі й салату вперше за цей рік видалася мені такою смачною. Батько, Артем і я розмовляли, навіть жартували з мого синця. Артем казав, що він дуже пасує до мого волосся. Батько з ним не погоджувався, але згадав, як хлопчиськом теж не раз повертався

додому із синцями.

— Ліхтариками! — казав він, бо так тоді «охрестив» татові синці дідю.

Його розповіді розрядили напругу через те, що трапилася зі мною й Артемом. Після вечері батько додав, що вірить у закон бумеранга.

— Це як? — запитала я. — В бумеранга? Що це значить?

— Що посієш, те пожнеш, — сказав батько. — Не можна зібрати гречку, якщо сієш пшеницю. І навпаки.

Артем узявся мені пояснювати закон бумеранга по-своєму. Я намагалася згадати, який він, той бумеранг. І як це може бути так, що він повертається до того, хто його запускає.

— Це така собі вигнута дерев'яна палка, яку використовували древні племена, — пояснив Артем. — І так, так, ніякої магії, Полю, вона може повертатися до того, хто її запустив.

Я збирала посуд зі столу і уявляла, як великий дерев'яний бумеранг летить просто на тих двох покидьків, що образили мене.

Бумц!

Бамц!

Бумеранг застав їх біля зеленого кіоску. Вони впали на землю, затуляючись руками. Буммм!

Після вечері ми з татом сіли біля телика. Поля гукнула мене до кімнати, бо мама вийшла на зв'язок. Поля підморгувала мені, щоб я й далі казав, що камеру ще не полагодили. Вона страшенно боялася засмутити маму своїм синцем.

— Пташки, привітик! — останнім часом мама поводитися по той бік екрану так, немов доповідала з космічної бази. Усмішка на весь рот. Ед — позаду. — Пташки, ви як? Все добре?

— Добре, — як завжди відповіли ми в один голос.

— Повечеряли?

— Так, — знову разом кивнули ми.

— А в мене... точніше в нас з Едом... для вас ще одна новина, — вона навіть не зважала, що ми не увімкнули камери.

Поля тривожно поглянула на мене.

— Погана чи хороша? — спохватилася Поля. — Не про кінець...

— Пташко, про початок! — крикнула мама й потягнула Еда за руку. Він присів біля неї. — Ти скажеш чи я? — вона дивилася просто в камеру. Біля її очей виднілися дрібні зморшки.

Ми з Полею здивувалися — як це, він скаже? Він же не розмовляє по-українськи. Та Ед підсунувся до мікрофона. Його велика рука вперлася в стіл.

— Ум... Гм... — він подивився на папірець, де було прописано, як треба читати, — ...буде брат, — виріквін.

— ...Ик, братик, — виправила його мама. Ми нічого не второпали. — У вас буде братик! — виголосила радісно мама. — Це Ед вам хоче сказати, пташки!

Як це братик?

Як це — «у вас»?

Мені здавалося, що мама і Ед розмовляли якимись кодами, яких мені не вдавалося розшифрувати.

«У вас буде братик? Як це — брат... ик?»

Я поглянув на Полю — вона була приголомшена. Сховавши обличчя в долоні, вона водила ними, немов розтираючи замерзлі на морозі щоки.

— Пташки, ви раді? Кажіть, чому мовчите? — лагідно усміхнулася мама.

Ед шкірився в екран. Розглядаючи його гладке квадратне обличчя, схоже на брилу, я подумав про батька. Чого цей Ед шкіриться? Чого горлопанить? Хоч би тато не чув. Я озирнувся: телевизор працював голосно. Добре! Бо я не міг уявити, що батько почує цю «радісну» новину.

— Ми... ми раді... — витиснула з себе Поля, та на ній не було лица.

— Еде, вони раді, — як по радіо, двічі проторохтіла мама. Я більше не впізнавав її голосу. Мені здавалося, що не тільки її інтонація змінювалася, коли вона говорила до Еда, а й голос її ставав іншим, чужим. Поля мала рацію щодо маминих змін. Вона куди спостережливіша від мене.

— Ми ще не знаємо, як ми його назвемо, — сказала мама. — Хочемо, щоб звучало гарно і по-українськи, і по-англійськи. Тож маємо список. Чи порадите, яке ім'я вибрати? Ось, будь ласка, — вона дістала з шухляди папірець. — Антон, будуть називати Ентон чи Антоніо.

— Ага, як Бандерас, — кинув я.

— Іван, але будуть називати Айвон.

— Або Ейвон, як косметика, хіба ні? — тепер Поля підкинула.

— Чи... — мама, здавалося, приймала наші шпильки за чисті жарти, вона пригледілася до написаного, — Євген, називатимуть Юджин.

— Майже Джин... — це був я, — Джин, як у мультику «Чарівна лампа Алладіна»....

— Які ви дотепні, — засміялася мама. — Бач, Ед, які вони, — кивнула. — Неперевершене почуття гумору в наших дітей!

— Твоє, Анно, — відповів Ед, тримаючи мамину руку.

— Як вам Макс? Максим, будуть називати Максом.

— Тільки не Макс, — різко випалила Поля. — Не Макс!

— Ні? — мамині очі округлилися. — Тобі не подобається ім'я Макс, пташко?

— Ні. Тобто, подобається, але... — швидко-швидко говорила Поля, і мене дедалі більше дивувала, — я не хотіла б, щоб.. Тобто...

— Еде, — перебила її мама, — Полі не подобається ім'я Макс.

— Окей, — він взяв олівця і викреслив «Максима» зі списку.

— Вже простіше, — сказала мама. — Залишилося три: Антон, Іван чи Євген.

— Ентон, Айвон, Юджин, — вискалився я в посмішці. — Бандерас, Ейвон і Джин, — докинув навмисне. Ще й тому, що на екрані був Ед.

— Артем жартує, мам, — здається, що Полі стало незручно за нас.

— Я знаю, знаю, — закивала мама. — Але ви подумайте, будь ласка. Подумайте, як би ви назвали братика, га? Подумаєте, пташки, га? — мама поклала папірець назад до шухляди.

— Ха? — Ед і собі кивнув.

— Добре, так, добре, — ми з Полею нагадували слухняних дітей у дитсадку.

— Ну гаразд, — полегшено видихнула мама. — Ед хоче вам сказати «до побачення», — обличчя Еда знову розтягнулося в усмішці й зайняло весь монітор.

— До-по-ба-че-ння, — він швидко махнув величезною червоною п'ятірнею й зник із нашого поля зору.

— Пташки, ви знаєте, тут так інколи цікаво, так цікаво. Інколи навіть дуже смішно, — мама добирала слова. Вона вочевидь підбирала правильні конструкції. — Ось, наприклад, уявіть, я на днях дізналася, як записатися до групи вагітних мам. Ви будете сміятися, — вона розвела руками. — Вам правда будесмішно...

Мені було не смішно. Я бачив Полине обличчя й розумів, що їй теж сміятися не хотілося.

— Так-от, пташки, уявіть: мам так, скажімо, двадцять, біжать по парку з візочками попереду. Потім раз-два — тренер їх підганяє — і вони вже роблять вправу за вправою. Всі у формі. Навіть ті, у кого трійко дітей, — вона показала три пальці, наче ми були малі й не розуміли. — Як оце в мене. Пташки мої, пташки! Трійко! У нас буде ще одна пташка, — мамин погляд на хвилинку став дуже звичним і спокійним. — Я на вас чекаю. Ед теж. Ми вже готуємо дім. У вас буде по цілій кімнаті. Через день за візами, га?

— Так, — відповіла Поля. — Через день.

Я бачив, як їй на очі наверталися сльози. Вона дивилася в стелю. Вона завжди так робить, щоб не плакати. Мені самому здавило в горлі.

Я вкотре відчув, як бігав мій кадик. Це було бридко. Я не завжди помічав це за собою. Коли помічав — соромився. Але в такі хвилини — хвилини напруги — я відчував, що він, як м'яч при ударі, стрибав угору-униз.

— А ви все ще без камери, — нарешті помітила мама. — Переказати вам гроші на нову?

— Ні, ми просто не мали часу, — відповів я. — Завтра після школи купимо.

— Так, обов'язково, Артеме, купи, — мама скривила губи. — Хочу вас бачити. Скучила страшенно, страшенно, страшенно, — вона стисла кулаки. На лівій руці її підмізинного пальця виднілася обручка з невеличким камінцем. Раніше вона носила обручку на правій руці.

— До завтра, пташки! Цілую вас, — сказала мама, а я краєм ока помітив, як увійшов до кімнати Ед. Його ноги видавалися двома стовбурами. — Прошу, подумайте про ім'я для братика.

Добре, пташки? Знаю, знаю — повторюю. Але мені це важливо, чуєте, пташки?

— Подумаємо, подумаємо, — просто по вже ледь помітному синцю, бо він помалу сходив, у Полі котилася сльоза.

— Подумаємо, мам, — повторив я за сестрою й відвернувся.

— Чудово, пташки! Цьоми!

За хвилину вона вимкнулася.

Поля насунула капюшона й оперлася головою на лікті. Вона відвернулася від мене. Заховала обличчя.

— Ти плачеш, Полю?

— Ні.

— Будемо про це розмовляти?

— Не зараз, — вона ще більше пірнула в капюшон, аж до носа. Їй треба було лишитися самій. Мені така її поведінка була неновою.

Я вийшов до батька. Сів біля телевізора. Він дивився якесь інтелектуальне шоу й час до часу називав правильні відповіді за гравців.

— Тьом, де Галапагоські острови? — опустил окуляри батько, роблячи вигляд, що він не знає відповіді. — «А» — в Атлантичному океані, «Б» — в Мексиканській затоці, «В» — в Тихому океані. Це, наче просте запитання.

— «В».

— Правильно!

— Наступне. Слухай наступне. Давай, хто перший, — після вечері батько був у доброму гуморі.

Я намагався йому підіграти. З усіх сил старався. Але в голові вертілися новини про меншого брата: Ентоні? Айвона? Юджина? Чи Макса?

20 і вже майже 21 Трав, 2011

Мій брат?

Автор: Poliana

Рубрика: Життя

Привіт усім! Минулого разу я вам писала про брата. Стільки коментів отримала від вас! Мені сподобалася історія Dilemy_3D про брата-мультиплікатора. Я би теж хотіла вміти малювати мультики. Запитання до Dilemy_3D : чи твій брат озвучує їх?

Також мені сподобалася історія Mili-lili про брата-поета. Справді, брат-поет — звучить! Запитання до Mili-lili: а він присвячує вірші тільки своїй дівчині чи тобі також?

Дехто з вас, друзі, запитує, хто мій брат, і натякає, що навіть знає його.

Я не буду казати, хто мій брат, добре? Я не хочу розголошувати його ім'я. Може, колись. Якщо все вдасться, то я поставлю сюди фото з нашої з братом майбутньої подорожі. Ок?

Наразі в мене є інші питання, які я хочу з вами обговорити.

Як назвати меншого брата? Або точніше так: чи назвали б ви, дівчата, свого меншого брата ім'ям хлопця, який вам... не те що подобається, а який вам порятував життя? Ні, звичайно, він не принц на білому коні, що прибув із далекого казкового краю. Авжеж ні. Він простий хлопець. Хоча я його досі погано знаю. Але мені так здалося тоді, при зустрічі. Я думаю, що він дуже простий. В хорошому значенні. Та це не до теми... То ж скажіть, чи назвали б ви ім'ям того, хто вам подобається, брата, який народиться в іншому домі, може, навіть в іншій країні? Чекаю.

Коли я зайшов до кімнати, Поля згорнула електрону сторінку. Поглянула на мене краєм ока й закрила свій блог.

— Що там по телеку?

— По телеку — телик.

— А про кінець...

— Полю, дурниці! Там щось про Галапагоські острови. А то, Поль, не кінець...

— То про кінець нічого?

— Ні! Про острови... що вони, мовляв, в Тихому океані, що до них колись плавав Чарльз Дарвін, — усміхнувся я, намагаючись розвіяти її страхи. — Він там проводив спостереження.

— На них?

— А ти не знала?

— Знала, — відрізала Поля. — Я лягаю спати, — вона заскочила в ліжку й накрилася з головою. — Я зморилася. Спати! — за хвилику вона визирнула з-під ковдри. — То про кінець нічого не казали?

— Добраніч, Полю, — проігнорував я її запитання вкотре, потім поглянув на годинник — перша ночі.

Мені не спалося. Полі теж. Вона вертілася. Мені хотілося з нею поговорити про те, що нам сказала мама, але я не наважувався розпочати розмову. Я слухав звуки телевізора, які долітали до нас. Потім батько його вимкнув і почовгав спочатку до ванни, а потім до своєї кімнати.

Я заплющив повіки. Перед очима миготіли слайди. Так швидко, що не можна було упіймати їхній рух. Я бачив двір, з якого мене забрали в міліцію, бачив краєвиди Піттсбурга з листівок і фото, які надсилала нам мама, бачив Аліну в її кофтині з блискітками...

Я знову поглянув на годинник — невдовзі п'ята. Невже я таки спав? Невдовзі п'ята...

Невдовзі п'ята?

«І що, — казав я собі, — ти віриш у ці дурниці?» «Ні, — відповідав відразу ж, — я в таке не вірю. Це науково не підтверджено. Це нічим не обґрунтовано».

Та, попри все, мені щось лоскотало всередині, ніби мурахи бігали. Ні, — говорив я собі знову і знову, — це все дурниці...

Поля завовтузилася у своєму ліжку. Повернулася на бік тихо-тихо. Потім легенько вислизнула з-під ковдри.

— Артеме, ти спиш? — прошепотіла вона. Надіялася, що я не відповім. І я не відповів.

— Спиш? — Поля навшпиньки підкралася до мене.

Не знаю чому, але я все ж вдавав, що сплю. Вона відкрила ноутбук. Повернула його, щоб світло екрана не падало на мене. Хоча надворі вже було видно: перші сонячні промені от-от віллються до нашої кімнати.

Поля дуже повільно стала натискати на клавіші. За хвилику їй таки довелося заговорити до мене. Звук скайпу так чи так мене б розбудив.

— Це мама, — так само навшпиньки підійшла вона до мене й зашепотіла в обличчя, — ти спиш?

— Ні.

— А чого мовчав?

— Не знаю.

— Це мама. Я переживала. Вона була в скайпі. Я написала, що я не сплю.

— Відповідай.

Поля додала гучності. Мамине обличчя, сонне чи втомлене, з'явилося на екрані.

— А чому ви не спите, пташки? — лагідно сказала вона.

— У вас нічого не відбувається? — запитала Поля.

— Я дивлюся кіно, а Ед розбирає фотки зі святкового обіду. Казав, що дещо вам скине. Ще нема? Перевірте, пташки. Може, вже...

— Немає, — мотнула головою Поля.

— А, то ще, мабуть, не розібрав, — позіхнула мама.

— То нічого не відбувається?

Мама поклатила голову на долоні. Ліктями сперлася на стіл. Як колись удома. І подивилася так пильно, прямисінько в серце.

— Полечко, зараз у вас десять хвилин на шосту, у нас — на одинадцятку. Якби щось мало трапитися, то вже трапилося б, чи не так?

— Так.

— Полю, ми тобі всі казали, що то дурниці, — вона прошепотіла просто в камеру так, наче сиділа біля Полі на ліжку. Мені самому чомусь закрутило в носі. Дуже хотілося, щоб мама так — раз! — і сіла по цей бік комп'ютера. Не по той, як було насправді...

— Ви б іще поспали, — сказала мама. — Скоро ж у школу. Година ще є. То вас добудитися не можна, то ви не спите...

— Та ми вже... — зітхнула Поля. — Я переживала.

— Я їй казав, — докинув я.

— Ай, Тьомо, ти знаєш Полю, — кивнула мама. — Вона у нас як віслучок. Доки сама не переконається... Га, Полю?

— Так, — наче трохи засоромилася сестра. — Так.

— Та купіть вже ви нарешті камеру!

— Добре, — я підморгнув Полі, щоб хоч якось підбадьорити її.

Натомість вона не усміхнулася. Відгорнула штору. Подивилася в дзеркало. Синець все ще не зійшов із вилиці.

— У тебе ніч? — сказала вона. — У нас ранок. У твоєму домі темно. У нас вже світло... Пам'ятаєш: «Чи місяць над Києвом сяє так само чудово, як сяє над Римом...»?

— «А може, й ясніше стократ...», — підтримала мама. — Привезіть із собою книжку, ти її знайшла?

— Так, привеземо. Знайшла. Добраніч, мамо, — зронила Поля.

Мама притисла пальці до губ і потім до екрана комп'ютера. Якби я був малим, то зробив би те саме. Але не хотів піддаватися емоціям...

Ед не стояв біля неї. І вона була звичною — нашою мамою. Не такою голосною, не усміхненою по самі вуха. Нашою! Вона ще раз притисла пальці до губ.

— Добраніч. Чи доброго ранку!

Поля повторила за нею.

«Добраніч, мам...» — сказав я подумки.

Кінця світу не відбулося. Звісно: ну хто таке міг вигадати? Але, здається, за цих кілька днів з нашою родиною відбулося щось набагато важливіше...

Дорогою до школи я схаменулася: треба вигадати щось про синець. Не казати ж усім правди? Засміють...

Артем до школи не пішов. Батько сказав, що вони мусять зайти до міліції для заповнення ще якихось-там довідок. А я дуже хотіла дзенькнути брату й перепитати, яка відмазка прозвучить найкраще.

Їх я вигадала кілька: 1) вдарилася об шафку, 2) на мене випадково бухнулася полиця із книжками, 3) боролася із сусідськими дітьми... Утім, коли я увійшла в клас, і на мені зупинилися два десятки поглядів, стало зрозуміло, що всі ті вигадки — нісенітниці. Хіба мені хтось повірить?

— Ти ба... — вирячив очі Тарас, — хто тебе так?

— О, вау! — вереснула Юлька, віднедавна закохана в Артема. Вона його фанатка. — Яка ти! Сподіваюся, з Арчі все окей? На вас що, наїхали фанати?

— Наїхали? — перепитав Тарас. Всі інші спостерігали цю сцену мовчки. — Чого це?

— Арчі ж програв. «Бурі ведмеді» продули, що, не знаєш?

— Знаю, але він круто грав. Я все одно за Арчі!

— А я що сказала, що я проти нього? — Юлька запалювалася, наче іскра. — Я, на відміну від тебе, не тільки вболіваю, я ще й переживаю...

Тепер уже ніхто не дивився на мене і мій синець, бо всі стежили за незрозумілою суперечкою між Тарасом і Юлькою.

Кілька хвилин вони гризлися щодо гри «Бурих ведмедів», далі перейшли на особисті розбори: хто до кого і з якою інтонацією говорить, аж доки не з'явилася класна.

— Павлино! — вона витріщила очі, як Тарас. — У вас удома щось сталося?

— Ні, — затнулася я. — Тобто все окей.

— Батько пив? Бився? Так, Павлино?

— Це чому ви таке запитуєте? — я ошелешено витріщилась на неї. — Наш батько не п'є і не б'ється!

— То ж є якась причина... — вчителька махнула рукою, щоб усі сіли, — для, так би мовити, такого... — вона окреслила пальцем у повітрі мій синець.

— Так, є причина, звісно.

— То яка?

— Мене утрів м'яч, — нарешті прийшло мені в голову. — На тренуваннях.

— Це коли? — здавалося, класна навіть трохи засмутилася, що пояснення виявилось таким простим. — Хіба бувають тренування на вихідних?

— Артем грає, коли захоче, — відповіла я, тішачись зі своєї вигадки, бо в ту хвилину вона мені здавалася геніальною. Я бачила, як Юлька дивилася на мене із захопленням.

— То це Артем тебе вдарив м'ячем? — вчителька шукала якоїсь каверзи.

— Та ні, кажу ж, ми грали... цебто Артем тренувався.

— Ти граєш з Арчі? — Юлька ще більше вишкірилася. — Де? Коли? Ми теж би прийшли, га, Тарасе?

— Прийшли б...

— Все, годі, — пробурмотіла класна. — Зчинили тут балаган. Розгорнули підручники й повторюємо матеріал. На чому ми зупинилися?

— На еміграції, — кинув Тарас.

Я боялася, що класна знову розпочне розмову про мою маму, натомість вона викликала

Тараса підбити підсумки минулого уроку. Добре, що вона швидко перескочила з мого синця на інше... Стало зрозуміло, що наші проблеми такі мало її обходять.

Я сиділа нишком і думала про Макса. Ніяк не могла примиритися з тим, що мама хотіла назвати нашого ще не народженого братика цим ім'ям. А проте — це ж була моя мама і мій братик. Наша мама і наш братик, тобто. Що мені робити?

«Макс. Максим. Максимко. Макся. Максюта. Максик. Мася...» — писала я на аркуші й потому замальовувала дуже щільно, щоб ніхто не помітив.

Сяк-так я пережила той день у школі. На радість, він був короткий. Нас відпустили з останніх двох уроків, бо хімічка пішла у декрет, а на заміну їй поки нікого не знайшли.

Вислухавши від Юльки слова захоплення моїм синцем — ні, ці фанати часом здатні на божевільні думки, — я пішла додому. Центральною вулицею, а не протоптаною стежиною між будинками. Після того випадку дворами йти мені було лячно.

Я крокувала повільно, роздивлялася людей, розквітлі дерева, вівіски на кіосках... Сонце лоскотало повіки, час до часу над кульбабами пролітали метелики. Щойно я підійшла до ятки, щоб купити сік, моє серце загупало, горло стиснуло. Неподалік майнули три смужки на шапці: червона, жовта і зелена.

То був Макс!

МАКС!

Я боялася, що він зараз зникне, і я більше його не побачу. Мені хотілося гукнути його, вибігти йому назустріч.

МАКС!

Я вже готова була зробити крок уперед, аж глянула на своє віддзеркалення у вікні кіоска й зупинилася. Звідти на мене дивилася якась медуза: волосся стирчить на всі боки, між оком і носом синець, щоки розпашілі...

МАКС!

«Та Макс тебе вже бачив такою!» — сказала я собі й надумала ступити вперед.

«Але тоді він був рятувником, а зараз ти порятунку не потребуєш», — відповів мені якийсь голос усередині.

Я оглянула свій одяг: чому я знову така? Хотіла вранці вбрати щось із того нового, що мені надіслала мама, але потім... забула... так, забула. Що за день?

Я оглянула свої кросівки. Шнурки на них були брудні й нагадували колір татової футболки. Згадала про неї і мені стало геть не по собі. Макс тим часом зникав у натовпі.

«Максе!» — дзенькнуло мені в голові, але я не спромоглася відкрити рота. Макс йшов просто до кіоску, де стояла я.

Невже він мене помітив?

МАКС?

«Тільки не зараз! Не тепер! Я можу бути іншою! Чепурною, як Юлька чи... Ой, зараз я не дуже...» — я ступила два кроки вперед і присіла за яткою.

«Якщо він мене побачив, якщо він йде до мене, то буде ганьба...»

Макс зупинився. До магазину під'їхала автівка, він ускочив у неї.

«Максссе», — жалібно проскиглив у голові голосок.

Майнули смужки його шапки: червона, жовта, зелена.

«Максе! Максе! — я дивилася на свої кросівки. — Максе...»

Всередині росло невдоволення й розчарування. «Дурепа! Я ж так хотіла його побачити!.. Дурепа, ну!..» Я не підіймала голови, забула про сік і забула, чого я вирішила йти цією дорогою. Вибравшись зі схованки, сіла на лавочці перед магазином. І наткнулася очима просто на Аліну.

Ще цього бракувало! Перехопивши мій похмурий погляд, вона завагалася, її очі забігали. Я

продовжувала мовчати. Вона — пасія мого брата. Пасія, про яку він відмовився зі мною говорити. Проте Аліна швидко гупнула просто біля мене.

— Я чула про м'яча, — сказала вона, киваючи на мій синець. — Пацани пішли до Арчика, його сьогодні не було. Жека знає про ту запару. Арчик йому дзвонив, — випалила.

— Ясно, — я прикусила губу, і мені захотілося плакати. Глибоко вдихнувши, подивилася на Аліну. — Тепер усі знатимуть, що я набрехала, га?

— Ні. Ти ж знаєш команду «Бурих». Ні — зайвим балачкам.

— А як же Федот? — мій голос, що був рівний, холодним і стриманим, почав м'якшати.

— Що Федот?

— Він не любить Артема. Через теб...

— Ага, — Аліна кивнула, — говори, чого ж? Через мене, так. Не в тому річ. Я з ним поговорила. Він нормально те сприйняв.

— Що ти його не любиш? Ти любиш Артема? — якимось наївно кинула я.

— Що ти, ну що за «любиш»?! — Аліна зібрала руками волосся й стала швидко перебирати пальцями. — Я сказала, що Артем мені подобається. Так. І Федот мені теж подобається. От тільки Артем трохи більше, а Федот має це зрозуміти. От і все. Яка ж тут любов?!

— ...не любов?

— Що ти, що ти... любов, — повторила вона. — Я не знаю, це можна назвати як завгодно, хіба ні? Але мені Артем дуже подобається, дуже, так, — вона знову закинула волосся, але вже на інший бік. Імовірно, переживала. — Та це не любов... Яка ж любов?! А чого ти тут сидиш, Полько?

— Думаю...

— Про що?

— Скажи, — швидко заговорила я. — А ти б підійшла до хлопця першою? Ще й у такому вигляді? — я показала на свій синець і одяг.

— Мабуть, так, якби він мені був справді дорогим, — кивнула Аліна. — Я ж підійшла до Артемасама.

— Ти сама?

— Я. Так.

— Але ж ти... ти он яка, — прошепотіла я. Алініні щоки були нарум'янені, очі підмальовані. — Ти така... А я? Ні, я ні...

— Поль, якщо ти йому подобаєшся, то це не має значення. Правда. Хочеш про це поговорити? — вона усміхнулася мені на диво приязно. І я відразу якимось розслабилася.

— Не знаю. Мабуть, — нарешті вирішила я. Мене дивувало, що я говорю з пасією мого брата. Ще вчора я не могла про неї й чути... Але я відчувала, що ця розмова була на часі. Й Аліна теж.

Я переповіла Аліні все про Макса. Вислухавши, вона подивилася на мої кросівки, потім на свої:

— Ти перебільшуєш, Полю, — сказала вона. — Ні взуття, ні одяг, ні синець не мали значення. Значення мало лише те, що ти його надібала випадково посеред натовпу. І поміть, ця випадковість сталася вже вдруге. Може, це щось та й важить?

— Я знаю, знаю, — мені захотілося повернути час назад.

«Максе...» — знов прошелестіло в голові.

Я подивилася в Алініні очі і на мить мені здалося, що ми з нею цілком могли б стати подругами. А чому б, власне, й ні?

У моїй кімнаті сиділи Федот і Жека. Їхній прихід був несподіваний. Коли ми з татом повернулися, вони вже чекали в під'їзді.

Ми зашилися в кімнату й говорили про своє. Федот і Жека були дуже злі на мене, їх дивувало, чому я не покликав їх на допомогу. Я їм сказав, що все вийшло на краще, бо пов'язали б ще й їх. З пацанами легко було порозумітися. І мені ставало ліпше від того, що Федот уже не тримав на мене образи через Аліну. Може, йому сподобалась якась інша дівчина, з надією подумав я... Здається, ми знову могли нормально розмовляти.

У двері подзвонили — це мала бути Поля. Я відчинив замок і буквально остовпів. На порозі поряд із сестрою стояла Аліна.

Поля привела її до нас додому!

— Що ти зробила? — зашепотів я, відвівши Полю вбік, доки Аліна роззувалася.

— Вона сама, я її не тягнула. Чесне слово, сама.

Я засмикався: у кімнаті був Федот, з яким ми щойно помирилися. І, крім того, я ще ніколи не запрошував до себе дівчину, яка мені дуже подобалася. Та й батько був удома... Почувши дівчачі голоси, він теж визирнув зі своєї кімнати. І тоді я помітив, що тато немов посвітлішав, немов прокинувся зі сну: його очі були живі й веселі. І він... він що?.. Підстриг бороду?!

Пацани й собі повисовували голови з-за дверей. Цієї миті всі дружно дивилися на Аліну. У мене всередині все завмерло. І нараз тишу прорізав голос Федота.

— О, ти, — кивнув він. — Привіти!

— Сорі, ми вам нічого не перебили? — запитала Аліна, дивлячись то на хлопців, то на мене, то на батька. — Добрий день, — тихо додала вона.

— Добрий... Смієшся: «перебили»? — сказав тато. — Чоловіча компанія. Кожен зайнятий своїми справами.

— То можна?

— Можна, можна, — Поля потягнула її за руку. — Заходь, ну.

— Ні, краще не заходь, — кинув тато.

Аліна здивовано зупинилася на півкроці. Ми з Полею збентежено переглянулися.

— Вас так багато! Давайте, — він погляну на годинник, — кудись чкурнемо на вечерю чи пізній обід, як хочете, так те й назвіть, — він ще раз глянув на годинник. — За п'ять хвилин, га?

Ми знову всі переглянулися.

— Я не проти, — сказав Федот.

— І я, — Жека підтримав ідею.

— Ви, дівчата? — підморгнув до Полі з Аліною тато. Я вирячився на нього дикими очима.

— І ми, га, Поль? — Аліна взяла з гачка курточку, яку щойно туди повісила.

— Тьомо, з тобою все гаразд? — зиркнув на мене тато.

— Еее... так, — пробурмотів я. Здавалося, тато повністю взяв ініціативу у свої руки. Цього я ніяк не чекав! Ну, наш батько інколи може здивувати.

Він викликав таксі. Ми гучною компанією поїхали на Петрівку, де знайшли невеличкий ресторан.

— Чим ти заплатиш? — прошепотів я батькові, бо знав, що його заробітки зводилися до «копійок».

— Я все маю, — сказав він твердо. Вперше за багато часу в його голосі прозвучало вдовolenня собою. — В газету дали гарну рекламу.

Всі торохтіли про своє. Поля з Аліною перешіптувалися. Хлопці говорили про баскетбол,

про подальші ігри. Батько підтримував їхню розмову, а краєм ока поглядав на офіціантку, яка обслуговувала наш столик. Він трохи по-дурному усміхався їй і ніяковів. Було очевидно, що він не проти позагравати з цією невисокою й стрункою жінкою.

Усі весело гомоніли, а я скиснув. Мені раптом сильно, як ніколи раніше, захотілося, щоб мама повернулася. Навіть подумалося, що завтра, щойно я отримаю візу до США, виголошу мамі, що ми їдемо не до неї, а по неї. Що ми не їдемо в її інший дім, а хочемо її забрати в наш.

В наш дім, не в Едів!

«Отак, отак і скажу!» — повторював я подумки.

21 Трав, 2011

Любов?

Автор: Poliana

Рубрика: Життя

Привіт усім! Так багато коментарів від вас. Дяки, що поділилися своїми міркуваннями! Окреме спасибі lesi12 за історію про «нового» братика. Дивно, але мені так само тяжко, як тобі, lesi12, змиритися з думкою, що моя мама (наша з братом мама) вирішила завести іншу сім'ю. Як і ти, я теж страшенно переживаю. Ти вважаєш, що все налагодиться, кажеш, що твій «новий» братик — чудовий, і ти його любиш. Добре, що ти віриш, що я теж люблю свого, щойно побачу... Гм. Якщо дуже-дуже чесно, я не знаю.

Добре... Давай я теж у це повірю. Хоча б удам, що вірю.

Я досі не знаю, чи варто називати його ім'ям того, хто мені дуже сильно подобається.

Ти, vika_r, кажеш, що ти з радістю б назвала. Кажеш, що твого хлопця звати так само, як твого брата й навіть діда, бо у вашій сім'ї імена передаються від батька до сина... Над цим я теж подумаю. Дяки.

От, дівчата, у мене знову є запитання до вас... Чи підійшла б котрась із вас до хлопця першою? Чи насмілилася б?

Я його сьогодні бачила.

І дуже злякалась. Мені так тарабанило в голові — здавалося, що винесе мізки. Скажіть, невже це любов? Будь ласка, діліться своїми ідеями, досвідом, думками.

До речі, годину тому мій брат пішов на побачення... То любов це, чи як?

Я ніколи нікого не запрошував на побачення, та після нашої вечері (чи пізнього обіду), який zorganizував батько, мені не хотілося, щоб Аліна йшла додому сама. Федот і Жека добиралися своїм ходом, бо їм ще треба було зайти в спортмагазин за м'ячем.

Батько знову викликав таксі, і ми підвезли Аліну додому. Щойно Аліна вийшла з автівки, я повернувся до батька:

— Тат, як думаєш, яке воно, ідеальне побачення?

— Такого не буває.

— У вас із м... мамою не було?

— З мамою... — смикнулася його брова. — Вона мене не помічала, доки я її не перехопив на вулиці, щоб допомогти піднести торбу. Горда була ваша мама. Але якось так помаленьку, помаленьку...

— О, так, — Аліна вже зайшла в під'їзд. І торби в неї не було. — І що? І все? Що помаленьку?

— Після того, як я їй допоміг, ми гуляли містом. Багато розмовляли. Словом, романтикааа, — видихнув він.

Поля витріщилася на нас.

— Містом?

— Ми спочатку під'їхали на Хрещатик, а потім пішли до парку Слави... Десь так було, — тато наморщив чоло, — романтично, кажу. Мм... мамі вашій сподобалося.

Я знав, що Аліна вже увійшла до квартири. Таксист поглядав на нас. Поля тицяла пальцем на під'їзд.

— Їдемо? Ні? — запитав таксист.

— Може, запитати її, — кинув я батькові. — Про місто.

— Про місто?

— Про прогулянку, — поправила Поля.

Вона усміхалася й хитро дивилася на мене.

Я набрав Алінин номер.

— Ви ще не поїхали? Ви тут? — визирнула вона з вікна, тримаючи телефон. — Щось забули?

— Ти маєш час? — мені було соромно, і я вийшов з таксі. — Пройтися містом?

— Містом?

— Погуляти.

— Маю!

Тато кивнув таксистові. Поля вишкірилася крізь скло. Розумна в мене сестра. Та мені справді більше не хотілося чути від них порад.

Ми з Аліною доїхали автобусом до метро, потім до Хрещатика. Далі, як батько й казав, повільно пішли вперед, вперед, вперед...

Аліна розповідала про своїх батьків, про їхні захоплення. Вони колекціонували багато цікавих речей. Її тато розпочав колекціонування ще до того, як зустрів її маму. Марки, альбоми, рідкісні зображення... У мами — колекція кактусів... Аліна вела своє... А я... Я дивився на неї. На її обличчя. Бліде. Красивеобличчя.

— Кактуси квітнуть рідко, — розповідала Аліна. — Один розцвів нещодавно. Трохи схожий на орхідею. Хочеш — покажу? Чи тобі, може, нецікаво про кактуси?

— Цікаво, — відповів я, думаючи про те, що ніколи не помічав, як рожевіють її щоки.

Ніколи не зауважував, як швидко вона говорить і якими великими стають її очі від захоплення.

Увійшовши до парку, ми на мить вмовкли.

— Краса, правда?! — вигукнула Аліна, показуючи рукою на дзвіниці, на Дніпро, на розквітлі дерева.

В її очах відбивалося небо, зелень, сяйво води. Мені хотілося торкнутися рукою її обличчя.

— Гарно-о, — видихнула Аліна. — Це моє улюблене місце...

— Гарно-о, — повторив за нею я.

Я ніколи не думав про моє улюблене місце в Києві. На Троєщині я любив пляж біля озера Чорторій. Ми їздили й до інших пляжів, але цей я любив, бо добре знав. Бо батько змалечку возив нас із Полею туди. Та до чого це зараз? Я стояв біля Аліни плече в плече. Я відчував її тепло.

Вона раптом притулилася до мене.

— Мені подобається он той будинок, — тицьнула вона пальцем вдаль. — А тобі?

— Мені теж, — я нарешті торкнувся її плеча й відчув, як кров прилинула до щік. Аліна підвела на мене очі.

— Артеме, а надовго ти до Штатів? — випалила вона.

— Ні.

— Я вже уявляю, як ти повернешся, — ще швидше сказала Аліна.

— І я...

Коли ми йшли додому, сонце вже сіло. Приємні теплі сутінки огорнули Троєщину. Аліна зітхала, час від часу відкидала пасмо волосся назад.

Аліна мовчала. І я мовчав.

Останнім часом я став помічати: коли людям щось важко крутиться на язиці, вони навмисне притримують слова.

Мені було легко з Аліною. Мені не хотілося бути без неї. Особливо тепер, після цієї прогулянки.

Артем не отримав візи! Артем не отримав візи!

Вранці, коли треба було збиратися до посольства, подзвонили з міліції. Виявилося, що міліціонери ще не заповнили якогось там бланку. Татові й Артему знову треба було йти туди. Перенести — неможливо. А як же посольство?

До цієї миті я трималася, як стійкий олов'яний солдатик. Але це вже занадто! Занадто! Я переживала через «кінець світу», навіть не передбачаючи того, що насправді трапилося. Чим це — не кінець?

Візу отримала лише я. Я лечу до Америки, а мій брат залишається. Хіба я хотіла без нього летіти?

Мама скоро вийде в скайп. Що їй казати? Хоч би Ед не був із нею поряд. Хоч би...

Давно до нас не приходив дядько Стефан. Мабуть, у нього було все більш-менш нормально. Він забуває про тата, коли йому не треба ін'єкцій чи коли є що випити. Утім, коли йому щось треба, він знову приходить.

Ось і перед самим маминим дзвінком дядько Стефан увійшов просто до нашої кімнати, сів на ліжку й став придивлятися до комп'ютера. З усіх боків обнишпорив, потім ухопився за мікрофон. Видно було, що він уже десь непогано хильнув.

— Що, Америка на дроті? — він розглядав мікрофона й говорив, ніби артист, який от-от розпочне співати пісню. — Анно, не чути! — крикнув він. — Нечути!

— Краще б ви, дя, до кухні пішли, — сказала Поля.

— Але Аньки не чути, — розгублено повторив дядько Стефан.

— Та ж вона ще не телефонувала, — не втримався я й хотів було видерти мікрофон з його рук.

— Ходімо, ходімо, — батько торкнув брата за лікоть, підштовхуючи його. — Йдемо, Стьопо.

Почувши тата, дядько слухняно встав з ліжка й вже майже вийшов за поріг, як мама з'явилася у скайпі. Комп'ютерний писк змусив його зупинитися. Він розплився в усмішці, як дитина. Розвів руками.

— А ось і Анька! — кинувся до столу й зайняв місце на стільці. — Вмикайте мене! Вмикайте! — взяв камеру так, наче він щодня по скайпу говорив.

Ми з Полею не знали, як реагувати. Я звик думати, що дядько трохи несповна розуму. Та він нас украй здивував, коли нараз увімкнув відео й примостився для розмови з мамою. Тато завмер, бо все це відбулося миттєво.

— Анько! — дядько замахав руками. — Анько, ми тут!

Поля відвернулася. Мамі нас, звісно, було видно. Полин синець приховати ніяк не вдалося б, навіть якби ми дуже постаралися.

— Привіт, Анько!

— О, та ти полагодив камеру, Стефане, — спокійно сказала мама. — Як вчасно, — ми помітили, що мама дивилася на Полю і примружувалася. — Чи це нова?

— А що, вона ламалася? — дядько здивувався. — Значить, Анько, я її полагодив. Так, я можу! — він тішився. — Чи це нова? — перевів погляд на нас.

— Нова, — збрехав я.

Тато стояв біля дверей як укопаний. Він жодного разу не виходив на зв'язок із мамою, відколи дізнався про їхні з Едом стосунки. Я бачив, як тато став смикати футболку, поправляти окуляри, потім він їх зовсім зняв і поклав на журнальний столик. Провів рукою по лисині. Відійшов убік.

Ситуація видавалася аж надто напруженою.

Поля набралася сміливості, підійшла до дядька й нагнулася просто в камеру.

— У нас стався кінець світу, мам, — різко сказала вона.

Ми з батьком переглянулися.

— Бач, жартує, Анько, твоя мала, — дядько свого співав. — Ти до нас не скоро? У тебе там своє. Так і має бути, життя воно таке: кожному своє...

— Так, Стефане, — кивнула мама. — Але, Полю, що ти маєш на увазі? Ми вже здається обговорили цю дурницю з кінцем... Що це ти кажеш, пташко? Що знову? — мамине обличчя стало серйознішим. — І що то?... — вона примружилася. Потім махнула рукою і прикрила двері в ту невеличку світлу кімнату, що виднілася нам з її камери. (Мабуть, не хотіла, щоб Ед бачив

увесь цей бедлам.)

— Що то за?.. Синець? Що це значить, Вікторе? — вона сердито й холодно поглянула на батька.

— Це значить, Анно, — він зробив крок уперед, так, наче мама була не на іншому кінці світу, — це значить, що вони ростуть, змінюються, що їхнє життя йде своїм ходом... — батько наблизився до Полі. — От що це значить, Анно.

— Але синець, Вікторе? Що це?

Поля сховала обличчя в долоні.

— А, заживе, заживе, Анько, — дядько Стефан закивав головою, як індик. — У мене ось синець, ось, — він став заковувати рукава, демонструючи свої дрібні синці. — Ось...

— Я прошу пояснити, Вікторе, — мама увімкнула свій особливий тон, яким розмовляла останнім часом з батьком і озирнувся, чи двері були зачинені. — Що це все означає?

Тато глянув на мене й кивнув. Я зрозумів, що він хотів, щоб ми вийшли.

— Йдемо, дя, йдемо, — я смикнув дядька за плече. — М'яча тобі покажу.

— Якого? — дядько колись любив баскетбол, доки з ним не трапилася та неприємна ситуація.

— Нового.

— Анько, ти нового м'яча бачила? — він ледь підвівся. — Бачила, ні?

— Не бачила, Стефане, ні, — відрізала мама, не зводячи примружених очей з батька.

— Ні? Не бачила? А я піду подивлюся, — він ще заглядав у камеру. — Ти, Анько, за нас не бійся. Ми тут проживемо. Бувай здорова. Хай буде тобі добре.

— Того ж і тобі, Стефане, — її погляд усе ще був прикутий до тата.

Ми з Полею причинили за собою двері, дістали нового м'яча й узялися розважати дядька, як малого хлопчика. Хоча насправді нам було не до розваг.

Із кімнати долинали голоси батьків. Вони розмовляли на підвищених тонах. Тато переказав мамі все, як було. Брехати він не вмів. Він завжди був щирий. Голоси лунали то окремо, то водночас. Батьки сперечалися. Ми ввімкнули телик. Дядько втулився очима в екран.

Згодом стало трохи тихіше. Я знаю, Поля, як і я, розуміла, що сподіватися на те, що батьки помиряться, було марно. Надто велика відстань була між ними. І в прямому, і в переносному значенні.

— Ну що? — перепитали ми, коли тато відчинив двері.

— Йди, Полю, вона щось там тобі хотіла наказати: про речі, про документи...

— А я?

— Ти, Тьомо, теж піди поговори з м... мм... матір... мамою.

Мама не поверталася до розмови про синець і про інші події. Та ми бачили, що в її очах бриніли сльози.

— Все буде добре, — це перше, що промовила вона. — Полю, ти зараз до нас, бо вже маєш візу, а потім, Тьомо, — вона хотіла усміхнутися до мене, а натомість скривилася, — ми всі до тебе. Хоча не відразу з Полею, ні. Але трошки згодом. Ага?

— Не переживай, мам, — мені стало її шкода. Вона була дуже виснажена цією розмовою.

— То що, збирайся, пташко Полю? Тьомо, допоможи їй, — мама продовжувала кривити губи, я знав, що коли ми припинимо розмовляти, вона залишиться зі своїми почуттями сама. Знав, що вона не розкаже Едові про все це. — Давайте, збирайтеся, збирайтеся... Цілую, пташки, — мама вимкнулася.

Поля дивилася в стелю.

— Полю, чуєш, кажуть, коли чогось дуже хочеться, то воно збувається, — я пригорнув її. — Але я переконався, що коли чогось не хочеш, то воно теж збувається. От ти хотіла полетіти до

мами, Поль?

— Угу.

— А я ні.

— Ні? Зовсім ні?!

— Трохи ні.

— Як це «трохи ні»? Ти за нею не скучив?

— Скучив.

— То як це — трохи?

— Мені не хотілося лишати все...

— Аліну? — перебила Поля.

— Ну, — я не міг не погодитися.

— Та й гра скоро, Поль, — продовжив я. — Треба відігратися, га?

— Мабуть.

Поля взяла коробку з листівками, почала перекладати їх одна на одну.

— Ти ні крихти не жалкуєш, що не побачиш все це?

Сестра по черзі підіймала листівки з краєвидами Піттсбурга: широчезний музей імені Ендрю Карнегі, бібліотека з невеличкими шовковицями біля входу, музей «короля» поп-арту Енді Воргола, куполоподібний ботанічний сад, панорама університету Піттсбурга, гостроноса Кафедра Науки... І купа динозаврів! Мама навіть навмисне надіслала нам листівки, які колись зібрав Ед. 2003 року до Піттсбурга привозили колекцію зі ста динозаврів. Яких тільки видів не повигадували!... Урбаністичний динозавр, помальований графіті; динозавр, зроблений із сміттєвих відходів; динозавр у костюмі вболівальників футбольної команди «Стілерс»; навіть динозавр у костюмі дантиста... Ед не зібрав колекцію зі ста, але йому вдалося сфотографувати близько сімдесяти.

— Не жалкуєш? — Поля перебирала листівки по другому колу.

— Трішечки, — усміхнувся я. — Ти повернешся і все мені розкажеш.

30 Трав, 2011

На канікули

Автор: Poliana

Рубрика: Життя

Дівчата і хлопці! Хоча відповідають мені тільки дівчата. Хлопці, чи ви читаєте мій блог? Я не знаю, чи буду писати сюди протягом кількох тижнів. Сьогодні кінець чверті. Нарешті! Вітаю всіх!

Знаєте, мені здалося, що в школі всі довідалися про те, що зі мною трапилося. Не питайте — не скажу. Бо навіть якщо вони довідалися, то однак мовчали. Всі поважають мого брата.

Та до теми... Дяки Mili-lili, що ти розказала мені, як перша наважилася підійти до свого теперішнього хлопця. Я думаю, що ти дуже смілива. Не знаю, чи я на таке здатна. Взяти — і підійти. Запросити на побачення. Не знаю. Це якось дуже сміливо. Хоча, може, я би й хотіла.. Утім, коли я його побачу?

Tina_12, ти кажеш, що варто залишатися собою, коли йдеться про хлопців і не тільки. Я теж так думаю. Та тут є одна проблема — я буваю різною. Інколи я боягузка, інколи — смілива. Інколи не можу зібратися з думками, все забуваю, а часом — рішуча. Інколи зі страху осоромитися я кажу неправду. А часом буваю дуже прямолінійною. Мабуть, мені треба визначитися зі своїми рисами характеру. І сприймати їх за належне. Як гадаєш? Та як же залишатися собою в такій ситуації? Оце ще задачка.

Тепер навіть не знаю... Але, що гадати? Я того хлопця ще довго не побачу. Якщо побачу взагалі, власне. Що, як він кудись переїде, доки я повернуся? Що, як він зовсім не живе в нашому районі? Що, як просто у когось гостював?

А що ви збираєтесь робити на канікулах? Пишіть.

Ка-ні-ку-ли!!!

Ми з батьком зібралися проводити Полю.

Вона спакувала речі ще звечора, і тепер її червона, туго набита валіза, велика, як тумбочка, ледь поміщалася між диваном і журнальним столиком.

Ми чекали на таксі. Ось-ось мали виходити. Ми були готові, навіть взулися, щоб не гаяти часу. Тато помітно переживав за Полю. Від напруги він, як завжди, увімкнув телевізор.

— Хай поговорить. Може, про якісь корки повідомлять, чи про погоду, — виправдовувався він.

Батько хвилювався. Я пізнавав у його хаотичних рухах свої. Чим ми відрізняємося? Нічим... Іноді мені дуже хочеться не бути схожим на нього. Та часом я розумію, що це неможливо, хоч і намагаюся позбутися його звичок, його рис у собі. Принаймні я точно не смикаю футболки, теніски, светри...

Тато все перемикав і перемикав канали: «Новий канал», «М1», «Інтер», «MTV», «Київ» ... Він зупинився на «Києві» — ведучий розповідав про новини міста. На екрані з'явилися дві постаті.

— Це вони...

Я помітив, як Поля напружилася.

— Це вони... — пробурмотіла сестра. — Ті! Ті! — крикнула. — Ті двоє! Вони! — Поля підбігла до телевізора. — Це вони! Арчику! Тату! Вони!

— Вони? — тато додав гучності. — Ті?

— Ті, що перестріли мене, — вже тихіше пояснила Поля. — Через них, — вона торкнулася вуха, — я загубила сережку...

І батько, і я уважно дивилися в телик. На екрані миготіли кадри: у відділку міліції сиділи два хлопці, один одягнений у спортивний костюм, інший — у джинси та светр із капюшоном. Якісь уривки фраз. Кілька міліціонерів. Папери. Знову ті двоє.

Ведучий розповідав, що хлопців було заарештовано вчора на Троєщині. Назвав саме той район, де ми провалили «славетний» матч. Також пояснив, що ці двоє неповнолітніх грабували громадян, особливо дітей. За його словами, міліція тепер проводить розслідування, і їм доведеться відбути покарання. Утім, усі ці питання мали вирішуватися з їхніми сім'ями, якщо такі є. Більше про хлопців нічого не сказали.

Тато поглянув на мене. Потім підніс руку й поплескав мене по плечі.

— Добре, що ти в це не встряв, сину, — він ще раз плеснув мене з іншого боку.

Потім підійшов до Полі й поцілував її в чоло.

— Закон бумеранга? — промовила Поля.

— Атож, — тато визирнув у вікно. Зателенькав його телефон. — Таксі тут!.. Закон бумеранга, закон бумеранга, — тихцем повторював собі під ніс тато.

Поля розгублено поглянула на мене.

— Мені жаль, Арчику... Жаль, що ти не їдеш.

— Я їду до аеропорту. Чого ж? — я спробував пожартувати.

— Та припини... Не летиш зі мною, — Поля вдягнула наплічник.

— Іншим разом.

— Я хотіла, щоб ми вдвох... Я без тебе не хотіла. Без тебе не хотіла. Ні! — скрикнула вона.

— Ну, ну, ну... Все добре, Полю, чесне слово. Все чудово, Полечко.

— Не бреши, — буркнула сестра й вийшла за двері.

За кілька хвилин ми всі їхали до аеропорту. Тато сів спереду біля таксиста. Ми з Полею

ззаду. Ми не розмовляли. Кожен дивився у вікно. Поля мала сумний вигляд. Хоча я знаю, що вона дуже хотіла полетіти до мами, але вся ця ситуація напередодні ніяк не тішила її. Вона почувалася винуватою переді мною. А я — перед нею.

Таксист нам трапився балакучий. Відразу став розповідати про свою дочку, яка не хоче ні допомагати, ні вчитися.

— Ваші теж такі? — кивав, чекаючи, що тато підтвердить його побоювання.

— Ні.

— Що, вчаться добре?

— Нормально. Вчаться.

— Де?

— У школі.

— Та розумію, а в якій, може, я свою туди?..

Я перестав дослухатися. Краєм ока слідкував за тим, як уважно Поля розглядає вулички й будинки. Мені спало на думку, що ми досі їхали Троєщиною — незнайомою мені Троєщиною.

Ось на тому перехресті я ніколи не був. І сюди не доїжджав. Уявлення не маю, що далі за тим кіоском... Що за магазин? Чи там далі житловий масив? Куди веде ця дорога?

Як же мало я знаю про своє місто, про свій район...

Поля, ймовірно, привезе багато вражень про Піттсбург. Як мама, коли вперше потрапила до нього. Але запитай її про Київ... Що там Київ? Про Троєщину запитай — що вона скаже? Мама завжди тільки й ходила, що на роботу та додому. Інколи ми ходили по крамницях, інколи на базар. Та загалом ті самі стежки.

І тут мені спало на думку: доки Поля повернеться, я обійду всю Троєщину (може, навіть Аліна буде не проти скласти мені компанію). І я здивую сестру розповіддю про наш район. Мабуть, це не буде так екзотично у порівнянні з тим, що побачить Поля, але я впевнений, що моя ідея їй сподобається. Хіба ж то не вона нарікала: мовляв, піди в обхідну чи поїдь іншою дорогою, і Троєщина для неї — наче інша країна.

Я знову хитро зиркнув на Полю. Той самий сумний погляд... Полю, Полю, ти навіть не підозрюєш про мій задум...

Я не люблю аеропортів. Я в них відчуваю трохи роздратовано. Та, можливо, так відчуваються всі подорожні. Гул голосів, брязкання коліщат валіз, рипіння плівки й скотчу, якими замотують багаж...

Поля швидко знайшла дорогу до секції авіаліній, якими вона летіла.

— Ну, я пішла, — видихнула вона.

— Йди, — відповів я.

— Давай, дочко, давай, — тато простягнув їй ручку валізи. — Чекаємо додому!

Ми за татом поводитися, як два бовдури. Тато обтягував на собі теніску. Я нервував так, що відчував, як рухається кадик, і мене це присоромлювало. І лише Поля натомість опанувала себе.

Добре, що ми довго не прощалися. Часу не було. Треба було ставати в чергу, бо людей назбиралося чимало. Ми так само проводжали маму. Вона навіть не встигла нас обійняти. Ці черги, треба зізнатися, дуже допомагають не розридатися при прощаннях. Кожен хвилюється, аби встигнути на літак, і тому менше зважає на свої емоції.

— Ну до зв'язку! — Поля схопила свою валізу й через хвилину рушила за чергою.

Ми з татом ще позаглядали, чи вона правильно пішла. Так, наче ми знали...

Я став навшпиньки й побачив Полину голову. Та вона на нас не озиралася. Навмисне. Я знаю Полю. Вона намагалася демонструвати рішучість і самостійність.

Ми ще хвилин десять постояли. Напруга і хвилювання поволі спадали. Мені навіть подумалося, що це дуже добре, що Поля летіла сама. Їй доведеться й справді набратися трохи

рішучості та впевненості.

— Молодчинка, — сказав тато. — Наче все життя літала.

— Угу.

— Додому?

— Як скажеш.

— Слухай, а може, перекусити щось? Вдома гола школа... Перекусити, га? — тато незвично сором'язливо сховав очі. — Може, в той ресторанчик ще раз зазирнемо, що біля нас? Як гадаєш?

— Можна і в той, ага, — мені враз став зрозумілий його задум. Йому не просто сподобалася та офіціантка. Йому вона дуже сподобалася! Мабуть, так само, як мені Аліна. Чого б інакше він ховав очі? Чого б червонів?

— Так, давай у той. Там і справді смачно готують, — підіграв я.

— Тоді їдемо, га? — батько підскочив, як хлопчак.

— Авжеж, — я вдавав, що не розумів його емоцій.

Я підійнялася по ескалатору і, пройшовши контроль, всілася в залі очікування й засумувала. У мене ще був час.

Я намагалася уявити, що роблять тато з Артемом. Мені не хотілося, щоб вони журилися. І все ж я зібралася до нашої мами.

Моєї мами!

Вона на мене дуже чекала, хоча й засмутилася через Артемові проблеми. Та добре, що вони нарешті вирішилися. Артем вибачився перед тим хлопцем. Чи треба було стільки всіх тих документів заповнювати?

Мама так чекала на Артема!

Мені від цього недобре.

Дорогою в аеропорт я весь час сподівалася, що на шляху трапиться якийсь корок, і, можливо, ми застрягнемо на години дві. Або, думала я, почнеться злива з градом, і нам доведеться перечекати на узбіччі... Якби ми запізнилися, то я б не полетіла... Тоді б Артем на мене не ображався. Він наче й не ображається, але... Мені зле думати про все, що, здавалося, було вже позаду.

Я вирішила дістати книжку, щоб не мучити себе навалюю сумних думок. Змінити я нічого не могла. Навіщо зайве перейматися?

Щойно я поставила наплічник на сидіння й розстегнула блискавку, як перед очима майнули знайомі кольори: червоний, жовтий, зелений!

ЧЕРВОНИЙ, ЖОВТИЙ, ЗЕЛЕНИЙ!

Цього не може бути! Не може бути!

Через кілька рядів від мене сидів Макс. Біля нього — вирішила я — його тато. Але вони мене не бачили.

«Що робити? Що робити? — я стала смикатися. — Якби ж у мене була їхня хусточка... можна було б підійти й віддати. Як же мені підійти? Ні, це неможливо. Я не наважуся!»

Зелений, жовтий, червоний!

Макс!

МАКС!

Я впала на сидіння. Серце бухкотіло. Здавалося, його стукіт чули люди, які сиділи поруч.

Що робити? Підійти? Не підійти? Що робити?

Відчинили наші ворота.

Ще ж зарано!

— Вже можна проходити? — запитав якийсь чоловік.

— Так-так, — кивнув працівник аеропорту. — Щоб устигнути, майже час. Помалу розпочнемо.

— Ромцю, вони відчинили! — гукнула якась мама свого малюка, який бігав туди-сюди поміж рядів.

— Вставай, вставай, — долинало до мене звідусіль.

Я натомість застигла на місці.

Що робити?

Поволі люди збиралися в чергу для контролю й сканування: розстібали годинники, знімали пояси із залізними застібками. Ті, що сиділи біля мене, теж почали підводитися. Я поглянула на свій годинник — час летів, мов скажений. Треба було ставати в чергу.

Червоний, жовтий, зелений!

МАКС!

Люди рухалися.

МАКС!

«Подивися на мене, озирнись... Будь ласка, поверни голову в мій бік! Ну, будь ласка, Максє...»

— Дівчино, не стійте, — сказав мені просто в вухо працівник. — Проходите, ні?

Я завмерла на півкроці.

— Дівчино, проходите? Йдете чи ні?

— Зараз, — різко відповіла я. — Зараз... — випурхнула з черги й пішла до того місця, де сидів Макс. — Зараз, зараз... — повторювала ледве чутно.

Кров гупала у скронях. Щоки палали. Всередині все переверталось.

— Привіт, — видихнула я, підійшовши впритул.

— Павлино! — його тато мене впізнав. — Це ж ти, якщо мене не підводить пам'ять, ти?

— Я.

— Оце так несподіванка!

— Несподіванка, — я немов розгубила всі слова. — Я хотіла сказати, що вашої... — Макс дивився на мене, і я дедалі більше ніяковіла. Вся моя рішучість і сміливість кудись випаровувалися. — Я вашої хусточки не маю із собою. Я побачила вас випадково, я там чекаю в черзі, і захотіла сказати вам, — я попраля її... я вам поверну...

«Що я верзу!» — застигла, почувуючись цілковитою дурепою.

— Та забудь, — усміхався чоловік. — Забудь, Павлино. Ти куди летиш?

— До мами, в США.

— А ми на відпочинок, літо ж уже, — вів Максів тато.

Макс мовчав. Він дивився на мене, але мовчав.

— Так, правда, літо, — мені стало ще гірше. — Літо, так, — повторила я, а Макс і досі не сказав ані слова.

— Ну, мені час, — я помітила, як черга біля посадкових воріт рухалася, мій голос майже затих. «Заговори до мене, — подумки просила я. — Заговори, Максє...». — Час мені, а то пропущу... — я тицьнула пальцем у бік черги. — Йду...

— Бувай, Павлино, — сказав чоловік. — Це була дуже приємна несподіванка.

— Так, бувайте!

«Він так і не озвався до мене... Він так і не заговорив... Максє... МАКСЄ!»

Я поволі прямувала до своєї черги. Підлога втікала з-під ніг: «Приємна несподіванка, — стукало мені в серці, — несподіванка...»

— Чекай, а ти надовго летиш? — це був його голос. — Надовго?

Я уповільнила крок, озирнулася — він ішов за мною. Як же я не відчула?

— Ні, не надовго, — заколотилося мені всередині. — Не надовго, на три тижні. — А ви... ти? — я не знала, що сказати, щоб не виглядати іще дурнішою.

— На два.

— Ясно, — ніяково усміхнулася.

— Подзвони мені, як повернешся, га?

— Я? Тобі? — мені стиснуло в горлі.

— Або давай краще я тобі, — сказав він, діставши телефон, — через три тижні рівно?

— Рівно?

— Ну, якщо ти не проти.

— Не проти, — в моїй голові знову літали трикутники, квадратики, але не чорні — різнокольорові.

— Диктуй номер...

— 096... — бурмотіла я, стежачи за його пальцями.

— Побачимося!

— Так, — ледь вимовила я. — Мені час. Черга...

— До зустрічі, — кивнув він і глянув на мене по-особливому тепло.

Я намагалася не оглядатися на Макса. Хоча важко було стримувати себе. Краєм ока ловила кольори його шапки. Серцем я відчувала його усмішку. Йти стало легше.

«Макс, Макс, Макс....»

В голові тенькало його ім'я. Макс! Невже таке чудове ім'я може бути і в мого меншого братика?

«Макс, Макс, Макс....»

Я ще не полетіла, а мені вже хотілося повернутися. Хоча й до мами дуже хотілося: притиснутися до неї, розповісти їй все-все, що зі мною трапилося. Розповісти їй про Макса.

Я таки не втрималася й поглянула на нього. Він зняв шапку. Його волосся було скуйовдженим. Він усміхнувся й помахав мені рукою.

«Я скоро повернуся! — звучало мені десь глибоко в душі. — Повернуся!»

Я знала, що моє місце було тут: з татом, з Артемом... і Максом.

Мене огорнуло дивне й приємне відчуття — нове відчуття. Так, наче попереду на мене чекало щось, чого не можна досягнути думкою, але можна пережити. У грудях калатало. Палали щіки. Я ніколи раніше так не почувалася...

Коли прилечу, то розповім про все це мамі. Я про все-все розповім мамі.

Може, розповім... а може, й ні...

Травень 2012 — Серпень 2013,

Стейт Коледж, Пенсильванія — Афіни, Джорджія

Якщо ви прочитали цю книжку і хочете поділитися думками про неї, будь ласка, пишіть на e-mail Оксани Луцевської: olushchevska@gmail.com